

NAUCZYCIELSKIE KOLEGIUM JĘZYKÓW OBCYCH W KALISZU

PROGRAM NAUCZANIA

SPECJALNOŚĆ JĘZYK NIEMIECKI

Programy nauczania opracowano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych (Dz. U. nr 128 poz. 897).

Spis treści

KSZTAŁCENIE MERYTORYCZNE	5
A.KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE.....	6
MÓWIENIE I, II, III ROK.....	7
SŁUCHANIE I, II ROK.....	8
ĆWICZENIA AUDIOWIZUALNE	10
PISANIE I, II, III ROK	12
CZYTANIE/PRACA Z TEKSTEM.....	14
STYLISTYKA I, II ROK.....	16
TŁUMACZENIA	17
INTERPRETACJE KRÓTKICH FORM LITERACKICH	19
DRAMA NA ZAJĘCIACH JĘZYKA NIEMIECKIEGO	20
GRAMATYKA PRAKTYCZNA I, II ROK.....	22
FONETYKA	24
B.KSZTAŁCENIE FILOLOGICZNE	25
WSTĘP DO LITERATUROZNAWSTWA.....	26
HISTORIA LITERATURY NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO II ROK ..	28
HISTORIA LITERATURY NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO III ROK.	30
HISTORIA NIEMIEC I KRAJÓW NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO....	32
KULTURA NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO	33
REALIOZNAWSTWO NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO	35
WSTĘP DO JĘZYKOZNAWSTWA.....	37
GRAMATYKA OPISOWA I ROK.....	39
GRAMATYKA OPISOWA III ROK	41
HISTORIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO	43
SEMINARIUM DYPLOMOWE	44
KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELSKIE	45
PSYCHOLOGIA - WYKŁADY.....	46
PSYCHOLOGIA - ĆWICZENIA	48
PEDAGOGIKA – WYKŁADY	50
PEDAGOGIKA – ĆWICZENIA	52
DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO	54
II ROK.....	54
DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO	56
III ROK	56
DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO	58
- ETAP WCZESNOSZKOLNY, II ROK	58
TEORIA UCZENIA I NAUCZANIA.....	60
HIGIENA I EMISJA GŁOSU.....	62
PRAWO OŚWIATOWE.....	63
PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE	65
WYCHOWANIE ZDROWOTNE	66
INNE PRZEDMIOTY.....	67
TECHNOLOGIA INFORMACYJNA W NAUCZANIU J. OBCEGO	68
LEKTORAT JĘZYKA ANGIELSKIEGO I GRUPA	69
LEKTORAT JĘZYKA ANGIELSKIEGO II GRUPA.....	71
PRAKTYKI PEDAGOGICZNE.....	73

KSZTAŁCENIE MERYTORYCZNE

A.KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

MÓWIENIE I, II, III ROK

180 godzin

Cele kształcenia

Rozwój kompetencji komunikatywnej i wykształcenie sprawności swobodnego wyrażania swoich poglądów:

- Wykształcenie umiejętności swobodnego wyrażania myśli, opinii i życzeń.
- Zdobyć umiejętność uczestniczenia w rozmowach i dyskusjach na dowolny temat
- Poznanie języka i kultury niemieckiej co w konsekwencji powinno prowadzić do rozumienia innych, pozbywania się uprzedzeń i nabywaniu tolerancji wobec innych postaw, światopoglądów i przekonań.

Treści nauczania

- Problemy związane z pojęciem rodziny: wychowanie, wykształcenie, problemy wychowawcze, zagrożenia (alkoholizm, narkomania, sekty, zanik wartości moralnych, różne rodzaje przemocy)
- Problemy społeczne: nietolerancja, antysemityzm, stereotypy, religia w życiu człowieka
- Problemy moralne: aborcja, eutanazja, kara śmierci
- Aktualne problemy współczesnego świata: przeludnienie, terroryzm, globalizacja
- Inne problemy w oparciu o krótkie teksty literackie i statystyki

Procedury osiągnięcia celów

- Prezentacja nagranych audycji jako wprowadzenie do poszczególnych tematów
- Wypowiedzi indywidualne lub przygotowanie wypowiedzi na zadany temat w grupach
- Ćwiczenia w prowadzeniu dyskusji w „trójkach“

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Indywidualna interpretacja krótkiego tekstu literackiego (II rok) lub dłuższego tematu (III rok)
- Przygotowanie się do zadanego tematu pod względem treściowym i językowym oraz wypowiedzi w trakcie trwania dyskusji
- Przygotowanie krótkich referatów wprowadzających do tematu
- Aktywność na zajęciach
- Oceny za przygotowanie ustnej pracy domowej po omówieniu danego zagadnienia

Literatura przedmiotu

- artykuły z prasy niemieckojęzycznej,
- artykuły z Internetu,
- audycje telewizji niemieckojęzycznej

Opracowała: Barbara Sztok

SŁUCHANIE I, II ROK

120 godzin

Cele kształcenia

- Rozwijanie sprawności receptywnej słuchania globalnego, selektywnego i szczegółowego poprzez dobór autentycznych tekstów o zróżnicowanym stopniu trudności i zadań dla słuchaczy
- Rozwijanie kompetencji mówienia, stawiania hipotez, argumentowania i dyskusji w fazie przed, podczas i po słuchaniu
- Rozwijanie kompetencji pisania poprzez formułowanie odpowiedzi na pytania do tekstu słuchanego, streszczenia, listy, zakończenia historii otwartych
- Wspieranie kreatywności studentów poprzez pisanie wierszy, tekstów piosenek i odgrywania ról na podstawie tekstu słuchanego
- Rozwijanie komunikacji społecznej poprzez zróżnicowane formy pracy

Treści nauczania

- Wywiady i rozmowy na tematy dotyczące życia codziennego, problemy młodego pokolenia, zainteresowania, rola muzyki w życiu młodego człowieka, miłość, przyjaźń
- Audycje radiowe i słuchowiska dotyczące życia społecznego, np. szkoła przyjazna uczniom, sąd nad oceną szkolną, reguły dobrego wychowania, zagrożenia współczesnego świata(narkotyki i inne używki), emancypacja, wolność słowa, rola mediów, współzycie sąsiedzkie
- Słuchowiska i wywiady dotyczące świąt, obrzędów, np. Boże Narodzenie w Niemczech w oczach obcokrajowców, opowiadania wielkanocne
- Wywiady i rozmowy z przedstawicielami różnych zawodów, np. nauczycielami, politykami, przedsiębiorcami, literatami, poetką, studentami
- Słuchowiska kryminalne
- Wywiady o inicjatywach społecznych, np. pomoc ludziom starszym i chorym, praca organizacji wspierających kształcenie młodzieży, szkolny bazar świąteczny, pomoc bezdomnym i zwierzętom,
- Rozmowy i słuchowiska o tematyce z życia codziennego, np. życie gospodyni domowej, problemy dotyczące wyboru drogi zawodowej, rozterki młodego informatyka-milionera, miłość i zdrada, motywy i konsekwencje kradzieży, poszukiwanie pracy, rola języków obcych
- Wiersze i piosenki

Procedury osiągnięcia celów

- poznanie technik i strategii słuchania
- wywiad z partnerem, dobór pytań i odpowiedzi, tworzenia kontekstu sytuacyjnego, prezentacja partnera – nagrywanie na kasecie, rozwijanie techniki swobodnego mówienia, ocena prezentacji – odgrywanie roli moderatora, akcent i melodia zdania, płynność wypowiedzi
- słuchanie aktywne i pasywne, zadania na przykładowe rodzaje tekstów
- zadania przed słuchaniem, strategie odkodowywania tekstów
- Antizipationen jako wskazówki do odkodowania tekstu przed i w czasie słuchania,

- rekonstruowanie tekstu na podstawie słów kluczowych
- internacjonalizmy i ich synonimy, ich rola w rozumieniu tekstu słuchanego
- rozwijanie umiejętności robienia notatek na podstawie przyjętych skrótów wyrazowych, tworzenie własnego słownika skrótów
- technika wyboru zdania zgodnego z usłyszonym tekstem
- wybór najlepszej odpowiedzi na pytanie
- wybór najlepszego zakończenia rozpoczętego zdania
- technika pytań do tekstu
- technika dyktanda wizualnego
- technika wnioskowania
- asocjacje, hipotezy, przypuszczenia
- pisanie relacji, streszczenia, listów, reportaży, wierszy, piosenek
- poszerzanie słownictwa poprzez synonimy, antonimy, transformacje

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- napisanie 3-4 prac pisemnych - testów badających opanowanie zadań pogrupowanych wg ich typów (prawda/fałsz, test wyboru, pytania otwarte, synonimy/antonimy) oraz testów w formie mieszanej, ale chronologicznie zgodne z tekstem słuchanym.
- dokonanie nagrania krótkiej wypowiedzi zgodnie z poleceniem
- ocenie podlega aktywność i kreatywność studentów, praca nad małymi projektami(np. pisanie tekstów piosenek, wierszy, kartki z pamiętnika jako faza pracy po wysłuchaniu tekstu).
- ocenie podlega sprawnościowe opanowanie języka (umiejętność wykorzystania stosownych zwrotów, sprawdzenie umiejętności prowadzenia dyskusji, argumentowania).

Literatura przedmiotu

Kroll, Wagner ZMP: Übungen zum Hör- und Leseverstehen

Aktuelle Texte. Klett

Hörfelder. Hueber Ismaning 1997

Honnef-Becker, I., Kuhn, P.: Mit Hortexten arbeiten. Inter Nationes Bonn 1998

Von der Ostsee bis zum Bodensee, Jugendliche vor dem Mikro. Bonn

Intern Nationes 1998

Zielinski, W.-D.: Papa, Charly hat gesagt... Langenscheidt KG Berlin 1994

em: Deutsch als Fremdsprache für die Mittelstufe. Max Hueber Verlag

Ismaning 2000

Materiały ZMP, Goethe Institut München

Nagrania radiowe i telewizyjne

Opracowały: Wielisława Dankiewicz-Czajka i Agnieszka Iwanow-Maruda

ĆWICZENIA AUDIOWIZUALNE

30 godzin

Cele kształcenia

- rozwijanie kompetencji aktywnego słuchania i mówienia poprzez oglądanie sterowane różnorodnych filmów i audycji oraz ich komentowanie
- aktywizowanie posiadanej wiedzy
- uświadomienie roli obrazu i dźwięku jako przekazników informacji
- rozszerzanie zakresu słownictwa, poznawanie nowych struktur i ich stosowanie w odpowiedziach
- uświadomienie roli pracy z wideo na lekcjach języka obcego i przygotowanie do samodzielnego dydaktyzowania nagrań
- poznanie i przećwiczenie technik pracy przed, w trakcie i po oglądaniu nagrania
- wspieranie kreatywności studentów w fazie samodzielnej dydaktyzacji materiału wideo
- zdobycie umiejętności samodzielnego przygotowania i przeprowadzenia lekcji języka niemieckiego z zastosowaniem materiału wideo

Treści nauczania

- programy realizacyjne „Vox Tours”
- filmy obyczajowe „Dni jak ten”, „Córki Marwina”
- dramat psychologiczny „Ostatnia wyspa”
- komedia kryminalna „K-9”
- melodramat „Przyjaciółki”
- film o realizacji reality show „Ed-TV”
- filmy obyczajowo – realizacyjne „Good bye Lenin”, „Die Schweizermacher”
- filmy krótkometrażowe „Vis a vis”, „Falschspieler”
- nagrania fragmentów filmów z Goethe Institut
- seriale dla młodzieży „Hallo aus Berlin”, „Susanne”
- film do podręcznika „Genial”

Procedury osiągnięcia celów

- Zadania przed oglądaniem materiału wideo: np. burza mózgów, asocjacje, przypuszczenia, od tematu do treści, od treści do tytułu, praca z foliogramami
- Zadania w trakcie oglądania: oglądanie bez dźwięku – np. identyfikowanie osób, miejsc, notowanie informacji, pisanie i odgrywanie scen, dialogów, monologów, opisy, przyporządkowanie wypowiedzi; dźwięk bez obrazu – np. zgadywanie miejsc, zdarzeń, przypuszczenia, reakcje na głosy, notowanie danych
- Zadania po oglądaniu: np. streszczenia, opisy, relacje na podstawie list z idiomami, przygotowanie i odgrywanie scen, listy, argumentowanie, dyskusje, dyskusje w formie akwarium z narzuconymi rolami

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- ocenie podlega przede wszystkim aktywność słuchaczy na zajęciach ze względu na specyfikę pracy z materiałem wideo
- słuchacze otrzymują ocenę za dydaktyzację wybranego fragmentu audycji telewizyjnej
- oceniana jest jedna praca pisemna dotycząca wybranej pozycji (np. list pisany z perspektywy bohatera filmu, scenariusz drugiej części, itp.)
- ocenie podlega też sprawnościowe opanowanie języka (przede wszystkim dyskusje w formie akwariów, w których każdy student odgrywa wyznaczoną rolę).

Literatura przedmiotu

Wideozbiórka prowadzącej zajęcia zawierająca wymienione w treściach nauczania pozycje
Materiały z Goethe Institut

Opracowała: Agnieszka Iwanow-Maruda

PISANIE I, II, III ROK

180 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie umiejętności poprawnego formułowania wypowiedzi pisemnych pod względem treściowym, gramatycznym i stylistycznym.

Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi:

- formułować poprawne treściowo i gramatycznie wypowiedzi pisemne typu list, życiorys, opis, opowiadanie, streszczenie tekstu, zajęcie stanowiska, rozprawka, referat, komentarz i recenzja.
- potrafi właściwie dobrać środki stylistyczne
- potrafi wyciągać wnioski, wprowadzać własne rozwiązania i pomysły przy ujęciu danego tematu
- potrafi zachować poprawną formę wypowiedzi pisemnej

Treści nauczania

- formułowanie krótkich notatek, udzielanie rad
- opisywanie obrazków i pisanie opowiadań na podstawie historyjek obrazkowych
- opisy postaci, opis pogody
- pisanie życiorysu
- pisanie listu prywatnego i czytelniczego
- pisanie wypracowań na tematy dnia codziennego
- streszczenie tekstu
- zajęcie stanowiska na dany temat
- praca ze statystyką
- formułowanie tez, stosowanie różnych rodzajów argumentacji
- ćwiczenia w stosowaniu różnych rejestrów językowych
- poszerzanie słownictwa z uwzględnieniem kolokacji i konotacji
- ćwiczenia w pisaniu różnych form: recenzja, komentarz, referat, rozprawka, satyra
- doskonalenie poszczególnych etapów pisania referatów takich jak: planowanie, formułowanie tez, efektywne sposoby argumentowania, wyciągnięcie wniosków

Procedury osiągnięcia celów

- ćwiczenie pisania rozwijającego w/w. Sprawność
- praca z obrazkiem i historyjkami obrazkowymi
- praca z materiałem audiowizualnym
- praca z tekstami opowiadań, artykułami prasowymi i in.
- ćwiczenia leksykalne mające na celu przyswojenie zwrotów i leksyki przydatnej do danej tematyki i rodzaju pisanego tekstu.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- dyktanda
- napisanie 3-5 pisemnych prac kontrolnych na ocenę w semestrze

- przynajmniej dwukrotne wykonanie zadania, polegającego na napisaniu pracy na wybrany temat i zgodnie z realizowanymi formami pod okiem prowadzącego
- przygotowanie przez słuchaczy referatów
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach

Literatura przedmiotu

teksty prasowe

Korespondencja niemiecka w biurze. Lektor Klett Pons Poznań 2000

Duden. Briefe gut und richtig schreiben. Dudenverlag Mannheim 1987

Die neue Rechtschreibung. Cornelsen Verlag Berlin 1996

Kast, B.: Fertigkeit Schreiben. Langenscheidt München 2003

Aufsatzspiele. Ensslin&Laiblin Verlag GmbH&Co.KG Reutlingen 1999

Unterwegs: Lehrwerk für Mittelstufe DaF. Langenscheidt Berlin 2003

Training 100 Diktate. Klett 2004

Griesbach, H.: Ernste und heitere Erzählungen. Max Hueber Verlag Ismaning 1993

Griesbach, H.: Humor und Satire. Max Hueber Verlag München 1991

Arndt, H.-J.: Texte zum Lesen und Nacherzählen. Max Hueber Verlag Ismaning 1992

Bieler, K.H.: Miteinander. Max Hueber Verlag Ismaning 1997

Opracowały: Beata Sieradzka i Jolanta Kotnowska

CZYTANIE/PRACA Z TEKSTEM

180 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie umiejętności czytania ze zrozumieniem, wyszukania w tekście danych informacji, jak też kształcenie umiejętności językowych na podstawie tekstu jak praca nad różnorodnymi strukturami w zdaniu, nad słowotwórstwem (antonimy, synonimy, zwroty językowe).

Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi wyszukać w tekście potrzebne mu informację. Potrafi także udzielić odpowiedzi dotyczących treści tekstu. Ponadto jest w stanie streścić tekst, jak też wyrazić innymi strukturami dane wyrażenia znajdujące się w tekście oraz wyjaśnić zwroty i wyrazy innymi słowami. Potrafi dokonać analizy problemów zawartych w tekście, jest wprawiony we wszystkich formach czytania i potrafi podporządkować te formy celowi lektury. Słuchacz potrafi rozpoznać cechy stylistyczne, składniowe charakterystyczne dla danego tekstu

Treści nauczania

- Poznanie strategii czytania.
- Czytanie ekstensywne (globalne, kursoryczne) i intensywne, a także selektywne z celowym wyszukiwaniem określonej informacji.
- Poznanie dróg prowadzących do zrozumienia tekstu (struktura tekstu, merytoryczny i logiczny podział tekstu, wyszukiwanie słów kluczowych).
- Udzielanie odpowiedzi na pytania do tekstu
- Wybór odpowiednio twierdzeń zgodnych z tekstem lub niezgodnych z jego treścią (ćwiczenia richtig/falsch)
- Ćwiczenia na rozumienie treści typu Multiple-Choice
- Streszczenie tekstu
- Dokończenie tekstu (pomysły na zakończenie opowiadania)
- Praca nad strukturami zawartymi w tekście
- Praca nad leksyką tekstu
- Tematyka obejmuje zagadnienia społeczno – polityczne, tematy związane z aktualnymi wydarzeniami oraz zagadnienia dotyczące młodzieży

Procedury osiągnięcia celów

- Praca z tekstem i odpowiednio ćwiczenia na rozumienie go (pytania, twierdzenia richtig/falsch, testy do treści typu Multiple-Choice, praca nad leksyką tekstu,...)
- Prezentacja pomysłów słuchaczy na zadania do tekstu
- Ćwiczenia utrwalające struktury i leksykę
- Udział w dyskusji, analiza tekstów, szukanie argumentów pro i kontra, określanie swojego stanowiska i poglądów
- pisanie referatów dotyczących danych zagadnień.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- napisanie 2-3 prac kontrolnych w semestrze

- przygotowanie pomysłów na zadania do danego tekstu
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach

Literatura przedmiotu

Artykuły prasowe (*Spiegel, Stern, Focus, „Frankfurter Allgemeine”, „Die Zeit”, „Die Welt”,...*)

H. Kormann, *Kritisch betrachtet*, Max Hueber Verlag, Ismaning 1003.

R. Dittrich, E. Frey, *Training ZENTRALE MITTELSTUFEN-PRÜFUNG*, Verlag für Deutsch, Ismaning 2002.

E. Reymont, A. Sibiga, G. Stachowiak, *Teste dich vor Matura*, Jubi, Wrocław 1995.

I. Papp, W. Rug, *Arbeit mit Texten*, Ernst Klett Verlag Stuttgart 1991.

U. Hermes, *Kurzgeschichten*, Systeme, Kopenhagen 1994.

N. Boschma, *Lesen, na und?*, Langenscheidt, Berlin und München 1992.

teksty z Leseverstehen Instytutu Goethego do sprawności Leseverstehen

Opracowały: Jolanta Kotnowska i Genowefa Sokółowska

STYLISTYKA I, II ROK

120 godzin

Cele kształcenia

Kształtowanie umiejętności swobodnego i trafnego doboru słownictwa oraz odpowiedniego użycia w określonym kontekście. Poprzez pracę z różnymi typami ćwiczeń oraz tekstami prasowymi i literackimi, które mają na celu rozszerzenie słownictwa, słuchacze uczą się w zależności od sytuacji odpowiednio dobierać i stosować wyrażenia językowe.

Treści nauczania

- Różne znaczenia czasowników, rzeczowników i przymiotników oraz użycie ich w odpowiednim kontekście.
- Wyrażenia językowe (zwroty frazeologiczne, idiomy, porównania, formy bliźniacze przysłowia).
- Najnowsze tendencje i zmiany we współczesnym języku niemieckim. (w dziedzinie morfologii, gramatyki i słownictwa): mowa potoczna, anglicyzmy
- Języka niemiecki w NRD i w RFN (różnice).
- Język niemiecki w Szwajcarii, Austrii (różnice).

Procedury osiągnięcia celów

- Różne typy ćwiczeń i zastosowanie krótkich tekstów literackich
- Praca w grupach: pisanie krótkich historyjek, układanie testów przy wykorzystaniu poznanej zakresu materiału –prezentacja

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Przygotowanie słownikowe do określonego zakresu tematycznego jako samodzielna praca.
- Zaangażowanie w pracy w grupach.
- Oceny za prace pisemne.
- Aktywność na zajęciach.

Literatura przedmiotu

Ferenbach, M., Schüaler, I.: Wörter zur Wahl. Klett München 1994

Latzel S.: Sprechen von ?-sprechen über ? Hueber Verlag München 1986

Schmitt, R.: Weg mit den typischen Fehlern. Verlag für Deutsch Ismaning 1989

Grammatisch-semantische Felder. Langenscheidt 1994

Deutsche Adjektive. Langenscheidt 1991

Sick, B.: Der Dativ ist dem Genitiv sein Tod. Kiepenheuer & Witsch Köln 2004

Opracowała: Barbara Sztok

TŁUMACZENIA

30 godzin

Cele kształcenia

Celem ćwiczeń tłumaczeniowych jest uświadomienie słuchaczom, jak trudna i odpowiedzialna jest praca tłumacza, szukanie odpowiedzi na pytanie, co to jest dobre tłumaczenie, kto jest dobry tłumacz. Słuchacz zapoznaje się z różnorodnymi strategiami i technikami tłumaczenia oraz z modelem świadomego kierowania procesem tłumaczenia uwzględniającym rodzaj zadania przekładowego, priorytety tłumacza oraz problemy kulturowe. Słuchacz wykonuje ćwiczenia rozwijające sprawności językowe oraz poprawność gramatyczną formułowanych wypowiedzi.

Treści nauczania

- Warsztat pracy tłumacza.
- Tłumaczenie ustne i tłumaczenie pisemne
- Styl formalny i nieformalny.
- Wyrażenia idiomatyczne, czasowniki złożone, przysłowia i powiedzenia.
- Proces tłumaczenia.
- Wprowadzenie różnych form i typów tekstów do tłumaczenia na jęz. polski i niemiecki (anonsy okolicznościowe, ogłoszeniowe, fragmenty umów, krótkie artykuły prasowe, teksty metodyczne)

Procedury osiągnięcia celów

- ćwiczenia praktyczne indywidualne, w parach i w grupach obejmujące tłumaczenie pisemne z języka niemieckiego na język polski i z języka polskiego na język niemiecki
- ćwiczenia praktyczne obejmujące analizę i parafrazę oryginalnych tekstów w obu językach
- ćwiczenia ze słownictwem
- korzystanie z Internetu i programów komputerowych

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach,
- minimum 2 testy w semestrze,
- krótkie kilkuminutowe testy obejmujące materiał leksykalny z zajęć,
- wykonanie przez słuchaczy kilku tłumaczeń fragmentów artykułów, tekstów literackich, itp.

Literatura przedmiotu

Pipprek, J., Ippoldt, J.: Wielki Słownik Polsko-Niemiecki. Wiedza Powszechna
Warszawa 1991

Pipprek, J., Ippoldt, J.: Wielki Słownik Niemiecko-Polski. Wiedza Powszechna

Warszawa 1992

Koch, Z.: Słownik naukowo-techniczny polsko- niemiecki i niemiecko-polski.

Wydawnictwa Naukowo-Techniczne Warszawa 1975

Hatała, G., Ratajczak, P.: Słownik Biznesmena polsko - niemiecki i niemiecko- polski

Słownik Prawniczy polsko - niemiecki i niemiecko- polski. Polska Akademia Nauk,
Instytut Państwa i Prawa

Kienzler, I.: Słownik prawniczo-handlowy niemiecko - polski i polsko- niemiecki.

Agencja Wydawnicza Jerzy Mostowski Janki k. Warszawy 2002

Opracowały: Izabela Marek, Bożena Kubiak

INTERPRETACJE KRÓTKICH FORM LITERACKICH

30 godzin

Cele kształcenia

- Uwrażliwienie słuchaczy na słowo pisane i recytowane
- Zapoznanie słuchaczy z literaturą krajów niemieckojęzycznych a także z literaturą polską przełożoną na język niemiecki
- Zapoznanie słuchaczy z technikami prezentacji
- Przygotowanie słuchaczy do samodzielnej interpretacji tekstów literackich i lektur z literatury niemieckojęzycznej

Procedury osiągania celów

- Interpretacja krótkich form literackich poprzez komentarz, refleksję i dyskusję
- pisanie na bazie poznanych utworów własnych wierszy, nowych zwrotek i prozy
- wizualizacja tekstów poprzez wykonywanie plakatu i kolaży

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje prac zespołowych
- prezentacje prac indywidualnych
- prezentacje scenek na bazie literatury polskiej i niemieckiej

Literatura przedmiotu

Zasoby biblioteki NKJO w tym „Polnische Bibliothek” Dedeciusa.
materiały własne prowadzących

Opracowały: Milada Baranek, Margret Althaus

DRAMA NA ZAJĘCIACH JĘZYKA NIEMIECKIEGO

30 godzin

Cele kształcenia

Zajęcia wspierające praktyczne nauczanie języka niemieckiego, rozwijające umiejętności komunikacji społecznej, wprowadzające pedagogikę dramy i technik teatralnych, jako metodę nauczania języka, przygotowujące do pracy w grupie teatralnej i do zawodu nauczyciela.

Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi:

- porozumiewać się świadomie w sposób niewerbalny,
- wykorzystać mowę ciała w komunikacji interpersonalnej
- wykorzystać wyobraźnię do tworzenia łańcucha epizodycznego
- zastosować elementy pantomimy w odgrywaniu scen
- posługiwać się w sposób świadomy dźwiękiem i słowem
- współpracować i kreatywnie działać w zespole
- negocjować i szukać wspólnych rozwiązań
- aktywnie słuchać i asertywnie działać w zespole
- wcielać się w różne role wg zasady „spielen nicht imitieren”
- wykorzystać materiał dydaktyczny do rozwijania twórczego myślenia i działania
- stosować gry i zabawy dydaktyczne
- zastosować poznane techniki teatralne we własnych inscenizacjach
- umiejętnie reagować na informacje zwrotne
- motywować siebie i współpartnerów do efektywnej pracy

Treści nauczania

- Gry przygotowujące grupę do pracy technikami dramy i teatralnymi
- Praca z elementami dramy i technik teatralnych
- Słowo jako element świadomego komunikowania werbalnego
- Ruch i rytm w przestrzeni
- Inszenizacje krótkich tekstów przy pomocy pantomimy
- Improwizacje stymulujące wyobraźnię
- Gry i zabawy dydaktyczne rozwijające wyobraźnię i twórcze myślenie
- Wizualizacje małych form literackich
- Fabularyzacja scenek - interpretacja sytuacji na podstawie dialogów zamkniętych i otwartych
- Budowa etiud teatralnych, przygotowanie prezentacji i przedstawienie jej na forum

Procedury osiągnięcia celów

- Ćwiczenia integracyjne, rozwijające koncentrację, rozwijające mowę ciała, wyrażanie uczuć, stymulujące wyobraźnię, kształtujące umiejętności komunikowania werbalnego,
- Ćwiczenia kształtujące umiejętność posługiwania się dźwiękiem, rozwijające wyobraźnię przestrzenną
- Scenki sytuacyjne, inszenizacje, interpretacje tekstów, budowanie roli.
- Praca w parach, w grupach, praca projektowa.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Frekwencja na zajęciach, aktywny udział w zajęciach
- przygotowanie pracy projektowej w grupie - opracowanie etudy teatralnej
- odegranie roli w przygotowanej przez grupę etudzie teatralnej
- prezentacja etudy na forum

Literatura przedmiotu

- Bartussek, W.: Pantomime und darstellendes Spiel. Matthias-Grünwald-Verlag Mainz 1998
- Blumensath, H.: Ein Text und seine Inszenierung. Pädagogisches Zentrum Berlin 1992
- Cooper, P.J.: Sprawne porozumiewanie się. Wydawnictwa CODN Warszawa 2000
- Czechow, M.A.: O technice aktora. Wydawnictwo Arche 2000
- Demetrio, D.: Zabawa na tle życia. Oficyna Wydawnicza Impuls 1999
- Dziedzic, A.: Drama a wychowanie. Wydawnictwa CODN Warszawa 1999
- Dziedzic, A.: Teatr i edukacja. Wydawnictwo Arka Poznań 2001
- Gołębniak, D., Teusz, G.: Edukacja poprzez język. Wydawnictwa CODN Warszawa 1999
- Fachverband für Theatererziehung und Schultheater Info, Nr. 16 September 2000
Nr. 17 März 2001, Nr. 19 März 2002, Nr. 20 September 2002
- Hannemann, B.: Didaktische Spiele. Luchterhand 1992
- Jamrożek, B., Sobczak, J.: Komunikacja interpersonalna. Wydawnictwo eMPi2 Poznań 2000
- Johnstone, K.: Theaterspiele. Alexander Verlag Berlin 1998
- Jöst, E.: Spots an, Vorhang auf!. Lichtenau AOL-Verl. 1996
- King, V.: Teatr nasz wewnętrzny. Wydawnictwa CODN Warszawa 1997
- Landesbildstelle Berlin, Schüler inszenieren literarische Texte. Colloquium Verlag Berlin 1989
- Lecoq, J.: Der poetische Körper. Alexander Verlag Berlin 1997
- LeFevre, D.: Das kleine Buch der neuen Spiele. Verlag an der Ruhr 1991
- Matus, A., Wiśniewski, O.: Proszę pani, czy będzie dziś DRAMA? Wyd. Korepetytor Płock 2000
- Müller, H.: Der eine und der andere. Teil I und II. Klett Edition Deutsch 1995
- Müller, W.: Körpertheater und Commedia dell'arte. Verlag j. Pfeiffer München 1994
- Pease, A.: Mowa ciała. Jedność Kielce 2001
- Rybotycka, L.: Gry dramatyczne. Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury Warszawa 1990
- Thurn, B.: Mit Kindern szenisch spielen. Cornelsen 1992

Opracowała: Wielisława Dankiewicz-Czajka

GRAMATYKA PRAKTYCZNA I, II ROK

120 godzin

Cele kształcenia

Celem nauki jest poznanie podstawowych struktur budowy zdania niemieckiego oraz rozpoznawanie związków gramatycznych w zdaniu. Ćwiczenia z autentycznymi tekstami pozwalają nabrać umiejętności przekształcania tych samych treści przy pomocy różnych struktur gramatycznych. Bardzo ważną rolę odgrywa przy tym sprowadzanie grup rzeczownikowych do postaci zdania i odwrotnie. Szczegółowa analiza krótkich tekstów ma na celu wyrobienie umiejętności rozpoznawania i nazywania poszczególnych części mowy.

Wiele czasu poświęca się na ćwiczenia morfologiczne związane z opisywaniem struktur czasownika, rzeczownika, przymiotnika oraz liczebnika. W tym celu wyszukuje się powyższe formy w tekście, a następnie w formie ćwiczeń studenci szczegółowo opisują poszczególne morfemy.

Treści nauczania

- morfologia rzeczownika, czasownika, przymiotnika
- nominalizacja i werbalizacja konstrukcji zdań i grup rzeczownikowych
- przekształcanie treści zdań przy pomocy różnych konstrukcji gramatycznych
- umiejętność rozpoznawania części mowy oraz rodzajów zdań w tekstach
- klasyfikacja zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych
- szyk wyrazów w zdaniach głównych i pobocznych
- charakterystyka i rozpoznawanie poszczególnych części zdania
- analiza i opis zdań wielokrotnie złożonych na podstawie fragmentów tekstu literackiego
- podział zdań współrzędnie złożonych ze względu na spójniki
- rzeczowniki złożone i utworzone słowotwórczo – analiza i opis na podstawie tekstu
- przymiotniki i czasowniki złożone oraz ich analiza i opis morfemów

Procedury osiągnięcia celów

- ćwiczenia praktyczne idiomatyczne
- ćwiczenia wyrabiające umiejętność przekształceń przy zastosowaniu idiomów
- pisemne ćwiczenia sprawdzające
- analiza części zdań na podstawie tekstu

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Podstawą do oceny są dwie prace pisemne w semestrze.
- Ocenia się umiejętność zastosowania poznanych zagadnień w tekście oraz przekształcania - - zdań przy pomocy różnych struktur gramatycznych – na bieżąco
- Przy ocenie brana jest pod uwagę poprawność gramatyczna.
- Studenci muszą się też wykazać odpowiednim poziomem wiedzy teoretycznej.

Literatura przedmiotu

Helbig, G., Buscha, J.: Deutsche Grammatik. Langenscheidt KG Berlin 2001
Engel, U., Tertel, R.: Kommunikative Grammatik Deutsch als Fremdsprache. Iudicium
München 1993
Rug, W., Tomaszewski, A.: Grammatik mit Sinn und Verstand. Klett Edition Deutsch
München 1998
Buscha, J.: Deutsches Übungsbuch. Langenscheidt 1998
Helbig, J., Buscha, J.: Übungsgrammatik Deutsch. Langenscheidt Leipzig 1992
Biener, I.: Übungen zu Schwerpunkten der deutschen Grammatik. VEB Leipzig 1986

Opracowała: Genowefa Sokółowska

FONETYKA

60 godzin

Cele kształcenia

Kształcenie poprawnej wymowy oraz wyposażenie słuchacza w podstawową wiedzę z zakresu fonetyki języka niemieckiego.

Po zakończeniu kursu słuchacz:

- rozróżnia i prawidłowo wymawia wszystkie dźwięki języka niemieckiego
- czyta teksty, uwzględniając prawidłową wymowę, intonację, rytm i akcent
- prawidłowo recytuje utwory liryczne
- czyta słowa i teksty zapisane międzynarodowym alfabetem fonetycznym
- transkrybuje słowa zgodnie z wysoką normą ogólnoniemiecką

Treści nauczania

- Czym jest fonetyka?
- Budowa i działanie narządu mowy.
- Samogłoski długie i krótkie
- Dyftongi
- Spółgłoski i grupy spółgłoskowe
- Akcent wyrazowy i zdaniowy.
- Intonacja i rytm.
- Międzynarodowy alfabet fonetyczny

Procedury osiągnięcia celów

- ćwiczenie rozróżniania i identyfikowania dźwięków
- ćwiczenia wymowy (powtarzanie dźwięków, sylab, słów i zdań)
- głośne czytanie tekstów
- zapisywanie usłyszanych tekstów (dyktanda)
- recytacje

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje przygotowanych tekstów i ocena nagrań
- recytacja krótkich tekstów lirycznych
- zapisywanie słów i krótkich tekstów za pomocą alfabetu fonetycznego
- testy sprawdzające umiejętność identyfikowania dźwięków

Literatura przedmiotu

DUDEN Aussprachewörterbuch. Dudenverlag Mannheim 1990

Ausspracheschulung Deutsch. Inter Nationes 1985

Stock, E., Hirschfeld, U.: Phonotheke. Langenscheidt Berlin 1998

Rausch, R., Rausch, I.: Deutsche Phonetik für Ausländer. Langenscheidt Leipzig 2000

Morciniec, N., Prędoła, S.: Podręcznik wymowy niemieckiej. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2005

Opracowała: Joanna Krzyżanowska-Szymańska

B.KSZTAŁCENIE FILOLOGICZNE

WSTĘP DO LITERATUROZNAWSTWA

30 godzin

Cele kształcenia

- Studenci poznają główne pojęcia z zakresu teorii literatury
- Znają metody i teorie badań literaturoznawczych
- Słuchacze znają elementy i zjawiska literaturoznawstwa typowe dla kultury niemieckiego obszaru językowego
- Potrafią scharakteryzować przemiany dziejowe w historii literatury,
- znają kontekst historyczny i kulturalny poszczególnych epok literackich
- Znają słynne dzieła literackie i ich autorów
- Potrafią wymienić i scharakteryzować główne gatunki i rodzaje literackie
- Znają literackie środki stylistyczne i potrafią podać przykłady
- Potrafią wyszukiwać w tekstach literackie środki stylistyczne
- potrafią wymienić znanych literaturoznawców i omówić kierunki ich badań.

Treści nauczania

- pojęcie literatury, początki piśmiennictwa, rozwój, czym zajmuje się literaturoznawstwo, rola literatury w społeczeństwie
- Historia literatury niemieckiej.
- Teoria dzieła literackiego
- Interpretacja dzieła literackiego (metody i formy interpretacji)
- Narracja: rodzaje narratorów, perspektywa w narracji, wątek, treść, bohaterowie itp.
- Gatunki i rodzaje literackie: liryka, epika, dramat, definicje, cechy charakterystyczne, przykłady z niemieckojęzycznej literatury
- Dramat klasyczny: cechy, przykłady, najważniejsze dramaty niemieckojęzyczne
- Duże formy epickie: powieść
- Małe formy epickie: opowiadanie, nowela, short story
- Literackie środki wyrazu
- Wybrane metody i teorie literaturoznawcze
- Wybrane pojęcia literaturoznawcze
- Wybrani literaturoznawcy i kierunki ich badań
- Nobliści w dziedzinie literatury

Procedury osiągnięcia celów

- Wykłady, referaty
- ćwiczenia praktyczne: prace indywidualne, w parach i w grupach
- prezentacja nagrań tekstów literackich

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje tematyczne słuchaczy przedstawiane na zajęciach,
- napisanie testu obejmującego omówione zagadnienia,

- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.

Literatura przedmiotu

- Nunning, A.: Grundbegriffe der Literaturtheorie. J.B.Metzler Stuttgart-Weimar 2004
 Krzyżanowski, J.: Nauka o literaturze. Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wrocław 1969
 Skwarczyńska, S.: Wstęp do nauki o literaturze. Warszawa 1954-1966
 Głowiński, M., Okopień – Sławiński, Sławiński, J.: Zarys teorii literatury. Ossolineum Warszawa 1962
 Schlosser, H. D.: Atlas zur deutschen Literatur. dtv Munchen 1994
 Sierotwiński, S.: Słownik terminów literackich. Ossolineum Wrocław 1986
 Lowenthal, L., Auerbach, E., Kohler, E.: W kręgu socjologii literatury. Antologia tekstów zagranicznych. PIW Warszawa 1977
 Rothmann, K.: Kleine Geschichte der deutschen Literatur. Philipp Reclam jun. Stuttgart 2000
 Franke, H.P., Staehle, U., Ullrich, G.: Geschichte der deutschen Literatur. Klett Verlag 1997
 Żygulski, Z., Szyrocki M.: Geschichte der deutschen Literatur. PWN Warszawa 1974
 Muller, H. M.: Schlaglichter der deutschen Geschichte. BpB Bonn 1996
 Dulewicz, A.: Encyklopedia sztuki-Austria, Niemcy, Szwajcaria. Dom Wydawniczy Warszawa 1993
 Papier, J.: Epochenwegweiser zur deutschen Literatur. Wydawnictwo Uczelniane WSP Bydgoszcz 1995
 Krywalski, D.: Handlexikon der Literaturwissenschaft. F. Ehrenwirth München 1978

Opracowały: Beata Sieradzka, Agnieszka Sobczak

HISTORIA LITERATURY NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO II ROK

60 godzin

Cele kształcenia

Celem ćwiczeń z literatury jest studiowanie i poznanie literatury i kultury krajów niemieckojęzycznych. Teksty literackie wprowadzają bowiem czytelnika w nowy, obcy świat z jego systemem wartości i wierzeń, ludzi, sposobów postępowania, zachowań i pomagają w zrozumieniu i akceptacji innych. Celem tych zajęć jest więc otwarcie studentom nowych światów i konfrontacja z nimi. Innym bardzo ważnym celem jest rozwój fachowej wiedzy z literatury (epoki literackie, autorzy i ich dzieła) i zdolności interpretacji tekstów. Wyrażając własne myśli, stosunek do zachowań bohaterów literackich, student rozwija także umiejętność swobodnego i często spontanicznego wypowiedzania się. Dydaktyzacja krótszych tekstów literackich przygotowuje go zaś do zastosowania swojej wiedzy i umiejętności w przyszłej pracy z uczniami.

Treści nauczania

Na zajęciach II roku zajmujemy się dziełami najbardziej znanych pisarzy zaczynając od oświecenia, a kończąc na realizmie. Krótka charakterystyka epoki i twórczości pisarza wprowadza studenta w daną lekturę, pozwalając mu na jej interpretację lub wydanie własnego estetycznego sądu. Głównymi tematami, które są omawiane na zajęciach z literatury są: miłość/przyjaźń, przyroda, problemy międzyludzkie, społeczeństwo/jednostka, kobieta i jej pozycja w danym okresie, tolerancja i in.

Procedury osiągnięcia celów

Czytanie, omawianie i analiza lektur, porównywanie tekstów, wyciąganie własnych wniosków, podsumowanie, interpretacja

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach
- prezentacje pracy zespołowej
- zajęcie stanowiska/wyrażenie własnego zdania
- argumentowanie
- prowadzenie i podsumowanie dyskusji
- krótkie referaty
- egzamin na zakończenie semestru letniego

Egzamin składa się z dwóch części: jedno pytanie dotyczące epok literackich, drugie z ćwiczeń, a więc jest to interpretacja utworów literackich, bądź krótka rozprawa estetyczna studenta z wylosowanym przez siebie zagadnieniem.

Wykaz zalecanych lektur

1. G.E. Lessing: Emilia Galotti
2. G.E. Lessing: Nathan der Weise
3. F. Schiller: Kabale und Liebe
4. J.W. Goethe: Die Leiden des jungen Werther
5. Goethe und Schiller: Balladen
6. J. Eichendorf; Gedichte
7. G. Büchner: Woyzeck
8. T. Storm: Der Schimmelreiter
9. H. Heine: Gedichte
10. H. Heine: Über Polen
11. G. Keller: Romeo und Julia auf dem Dorfe
12. T. Fontane: Effi Briest

Literatura przedmiotu

Geschichte der deutschen Literatur

Mayer, H.: Deutsche Literatur 1945 – 1985

Raich Ranicki, M.: Deutsche Literatur in West und Ost. DTV Deutscher Taschenbuch Verlag
2002

Zimmermann, W.: Deutsche Prosadichtungen des 20. Jahrhunderts. Schwann Dusseldorf
1988

Wiese, B. von: Die deutsche Novelle von Goethe bis Kafka. Directmedia Berlin 1997

Paefgen, E.K.: Einführung in die Literaturdidaktik. Metzler 2004

Rothmann, K.: Kleine Geschichte der deutschen Literatur. Philipp Reclam jun. Stuttgart 2000.

Franke, H. P., Staehle, U., Ullrich, G.: Geschichte der deutschen Literatur. Klett Verlag 1997.

Żygulski, Z., Szyrocki M.: Geschichte der deutschen Literatur. PWN Warszawa 1974.

Frenzel, H. A., Frenzel, E.: Daten deutscher Dichtung. Deutscher Taschenbuch Verlag
München 1962

Schweikle, G., Schweikle, I.: Metzler Literatur Lexikon. Metzler Stuttgart 1990

Müller, H.M.: Schlaglichter der deutschen Geschichte. BpB Bonn 1996.

Opracowała: Maria Wasilewska-Antczak

HISTORIA LITERATURY NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO III ROK

60 godzin

Cele kształcenia

Rozwój fachowej wiedzy literackiej (epoki literackie, autorzy i ich dzieła), rozwój zdolności interpretacji tekstów, znajomość obcych kultur, rozwój kompetencji nauczania i swobodnego, spontanicznego mówienia.

Treści nauczania

W porównaniu z II rokiem następuje teraz przesunięcie uwagi przede wszystkim na interpretację tekstów i praca nad poszczególnymi blokami tematycznymi (np. kobieta w literaturze XIX i XX wieku, miłość i przemijanie, problemy z własną osobowością, wojna i jej skutki dla jednostki, postawy bohaterów literackich wobec wojny, holokaustu itp.) Student jest już bardziej samodzielny.

Na III roku zajmujemy się literaturą od naturalizmu do współczesności.

Procedury osiągnięcia celów

Czytanie i omawianie lektur, porównywanie tekstów, wyciąganie własnych wniosków, podsumowanie, interpretacja

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach
- prezentacje pracy zespołowej
- zajęcie stanowiska/wyrażenie własnego zdania
- argumentowanie
- prowadzenie i podsumowanie dyskusji
- krótkie referaty
- egzamin na zakończenie semestru letniego

Egzamin składa się z dwóch części: jedno pytanie dotyczące epok literackich, drugie z ćwiczeń, a więc jest to interpretacja utworów literackich, bądź krótka rozprawa estetyczna studenta z wylosowanym przez siebie zagadnieniem.

Wykaz zalecanych lektur

1. G. Hauptmann: Bahnwärter Thiel
2. T. Mann : Tonio Kröger
3. T. Mann : der Tod in Venedig
4. F. Kafka: Der Prozeß
5. F. Kafka: Die Verwandlung
6. B. Brecht: Gedichte
7. B. Brecht: Mutter Courage und ihre Kinder
8. M. Frisch: Homo Faber

9. F. Dürrenmatt: Der Tunnel
10. H. Böll: Ansichten eines Clowns
11. T. Bernhard: Die Verstörung
12. P. Handke: Der kurze Brief zum langen Abschied
13. W. Borchert: Kurzgeschichten
14. Ch. Wolf: Der geteilte Himmel

Literatura przedmiotu

Geschichte der deutschen Literatur

Hans Mayer – Deutsche Literatur 1945 – 1985

Raich Ranicki, M.: Deutsche Literatur in West und Ost. DTV Deutscher Taschenbuch Verlag
2002

Zimmermann, W.: Deutsche Prosadichtungen des 20. Jahrhunderts. Schwann Dusseldorf
1988

Wiese, B. von: Die deutsche Novelle von Goethe bis Kafka. Directmedia Berlin 1997

Paefgen, E.K.: Einführung in die Literaturdidaktik. Metzler 2004

Opracowała: Maria Wasilewska-Antczak

HISTORIA NIEMIEC I KRAJÓW NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO

60 godzin

Cele kształcenia

- Zdobyć specjalistycznej i usystematyzowanej wiedzy historycznej
- Pogłębić wiedzę i kompetencje z zakresu historii Niemiec
- Zrozumienie wspólnych aspektów historycznych Niemiec i Polski
- Próba stworzenia kroniki stosunków historycznych obu narodów.

Treści nauczania

Polityczne, społeczne i kulturowe aspekty historii poszczególnych okresów obejmujących epokę największego rozdrobnienia terytorialnego Niemiec po wojnie trzydziestoletniej (1648), ukształtowanie się dwóch wiodących potęg w ramach Rzeszy: Austrii i Prus, państwa niemieckie w okresie Rewolucji Francuskiej, rozwiązanie kwestii niemieckiej na Kongresie Wiedeńskim (Związek Niemiecki), próba zjednoczenia w r. 1848, zjednoczenie pod egidą Prus 1871, Austro-Węgry, Niemcy Wilhelmińskie, Republika Weimarska, Trzecia Rzesza, sytuacja po II wojnie światowej do zjednoczenia w r. 1990, trendy w najnowszej historii Niemiec

Procedury osiągnięcia celów

- Prezentacje przygotowane w Power point i prezentowanie ich na tablicach interaktywnych
- Praca z opracowanymi stosownie do przedmiotu filmami
- Praca w grupach, w parach.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Prezentacje
- Aktywność w trakcie zajęć
- Prace kontrolne

Literatura przedmiotu

Müller, H.: Deutsche Geschichte in Schlaglichtern. Meyers Lexikonverlag 1990

Heerdt-Heumann, H.: Unser Weg durch die Geschichte. Hirschgraben-Verlag
Frankfurt am Main 1970

Fragen an die deutsche Geschichte. Verlag Varus 2000

Vogt, M.: Deutsche Geschichte. Mainz Darmstadt 1991

Parry, Ch.: Menschen, Werke, Epochen. Hueber München 1993

Gaile, J.: Wir Deutsche. Dortmund 1991

Filmy video z zasobów Videoteki NKJO: Hanse, Die Mauer, Deutsche und Polen – eine Chronik

Opracowała: Marieta Mrozińska-Ćwiklińska

KULTURA NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO

30 godzin

Cele kształcenia

- Umiejętność poszukiwania informacji ważnych dla nauczyciela języka niemieckiego (ambasady i konsulaty, Komisja Europejska, czasopisma, biblioteki i portale internetowe jako źródła wiedzy).
- Poznanie zasad tworzenia programów wymiany uczniów (forma, treści, realizacja, wymagania do spełnienia, priorytety itp.)
- Ćwiczenie pracy zespołowej – podział zadań, komunikacje wewnątrz zespołu, metody pracy zespołowej (np. Brainstorming), wypracowywanie wspólnych zasad pracy.
- Rozwój kreatywności – pomysły na projekty oraz ich realizację.
- Ćwiczenia umiejętności definiowania celów edukacyjnych (na potrzeby projektu) oraz ich kreatywnego realizowania poprzez zadania wykonywane przez grupy uczniów.
- Ewaluacja – samoocena.
- Zrealizowanie własnego projektu – wykonanie zadań zdefiniowanych w projekcie oraz ich prezentacja.
- Poznanie niektórych aspektów funkcjonowania Unii Europejskiej (zwłaszcza w zakresie edukacji).
- Poznanie różnorodnych aspektów kulturoznawczych krajów niemieckiego obszaru językowego – tradycje i obyczaje (kultura jedzenia, picia, zachowania), co wyróżnia Niemcy od innych państw, wkład Niemiec i Niemców do współczesnej kultury masowej i globalnej (np. ogólnoświatowe marki produktów np. Persil, Nicea itp.)
- Rozszerzenie słownictwa z omawianych dziedzin.

Treści nauczania

- Kultura – definicje, aspekty, rozwój
- Człowiek – jego pojawienie się na ziemi i początki tworzenia własnej kultury – Film „Der Neanderthaler”.
- poznanie przez słuchaczy różnych typów programów pomocowych ze środków Unii Europejskiej (Socrates, Comenius, Leonardo da Vinci itp.) oraz innych (Deutsch – Polnisches Jugendwerk) i metod uzyskiwania dofinansowania (lub wsparcia w innej formie).
- różnorodnych aspektów kulturoznawczych krajów niemieckiego obszaru językowego – tradycje i obyczaje (kultura jedzenia, picia, zachowania), co wyróżnia Niemcy od innych państw, wkład Niemiec i Niemców do współczesnej kultury masowej i globalnej (np. ogólnoświatowe marki produktów np. Persil, Nicea itp.)
- Kultura w NRD – dyskusja nt. różnic kulturowych oraz zderzenia kultur po roku 1989 – na bazie obejrzanego filmu.

Procedury osiągnięcia celów

- przedstawianie materiałów – referaty słuchaczy, dyskusja
- prezentacja wybranych filmów
- wymiana własnych doświadczeń dotyczących danych zjawisk kulturowych

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

Na zaliczenie ćwiczeń składa się aktywność podczas zajęć, przygotowanie prac domowych, referaty oraz obecność na zajęciach.

Literatura przedmiotu

Materiały dotyczące programów pomocowych znajdujące się w Bibliotece NJKO w Kaliszu.

Materiały i broszury informacyjne programów Socerates, Comenius, DPJW itp.

Przykłady programów już zrealizowanych przez konkretne szkoły

Portale internetowe

Film: „Die Neanderthaler”

Filmy: „Good bye Lenin”, „Sonnenallee”, „Die Mauer – Berlin 61” – do wyboru.

Gazety i czasopisma

Opracowała: Agnieszka Sobczak

REALIOZNAWSTWO NIEMIECKIEGO OBSZARU JĘZYKOWEGO

60 godzin

Cele kształcenia

Wyposażenie słuchacza w podstawowe informacje dotyczące krajów niemieckojęzycznych. Wykształcenie ogólnej orientacji w zakresie zagadnień społecznych, kulturowych i politycznych współczesnych Niemiec. Wykształcenie postawy tolerancji i otwartości na inne kultury.

Ponadto po zakończeniu kursu słuchacz potrafi:

- scharakteryzować wybrane zagadnienia społeczne, kulturalne i polityczne (np. na podstawie artykuły z prasy)
- zająć stanowisko w omawianych kwestiach
- poprzeć swoje zdanie argumentami
- zabrać głos w dyskusji dotyczącej omawianych zagadnień
- interpretować teksty literackie poświęcone zagadnieniom społecznym i kulturowym

Treści nauczania

- Co to jest realioznawstwo?
- Geografia krajów niemieckojęzycznych
- Niemcy jako kraj turystyczny
- Kraje związkowe – charakterystyka
- Niemcy, a Polacy – trudne sąsiedztwo; wzajemne postrzeganie; cechy narodowe
- Berlin – miasto, które trzeba zobaczyć
- System szkolnictwa w Niemczech
- Rola kobiety w społeczeństwie
- Niemcy – naród wymierający? – rosnący problem demograficzny
- Praca i czas wolny
- Środowisko naturalne – jego degradacja i ochrona w Niemczech
- Niemcy społeczeństwem wielonarodowościowym
- Język niemiecki – różnorodność odmian regionalnych, społecznych i historycznych
- System polityczny w Niemczech

Procedury osiągnięcia celów

- praca z materiałami autentycznymi z zakresu omawianych zagadnień
- udział w dyskusjach i pracy w grupach
- samodzielne zdobywanie informacji i ich prezentacja podczas zajęć

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prace pisemne
- przygotowanie 15 minutowej prezentacji
- ocena pracy na zajęciach

Literatura przedmiotu

Internetseiten: www.goethe.de; www.spiegel.de; www.zeit.de
Sadowska, D., Górbiel, E.: Deutschland entdecken. – Inter Nationes Bonn 1994
Landeskunde und Literaturdidaktik – Fernstudienbrief. Langenscheidt München 2003
Luscher, R.: Deutschland nach der Wende. Hueber Ismaning 1991
Lundquist-Mog, A.: Spielarten. Langenscheidt Berlin 1996
Tatsachen über Deutschland. Societäts-Verlag Frankfurt am Main 1999
Transparente Landeskunde. Inter Nationes Bonn 2000
Europa im Blick. Goethe Institut/Inter Nationes

Opracowała: Joanna Krzyżanowska-Szymańska

WSTĘP DO JĘZYKOZNAWSTWA

60 godzin

Cele kształcenia

Głównym celem przedmiotu jest wyrobienie w studentach świadomego, nacechowanego refleksją stosunku do zjawiska, jakim jest język. Podczas zajęć poświęconych wprowadzeniu do językoznawstwa studenci:

- poznają działy tematyczne istotne dla języka niemieckiego spośród fonologii, morfologii, składni, semantyki, pragmatyki, lingwistyki tekstu i potrafią je krótko scharakteryzować
- poznają terminologię językoznawczą
- rozumieją, na czym polega komunikacja językowa, co specyficznego kryje w sobie język jako środek komunikacji
- poznają kierunki rozwoju językoznawstwa w XX wieku i ich przedstawicieli
- rozpoznają i potrafią omówić kategorie językowe
- wyróżniają podział relacji językowych na syntagmatyczne i paradygmatyczne
- znają poziomy analizy języka

Treści nauczania

- Pojęcie lingwistyki. Przedmiot badań lingwistycznych. Terminologia lingwistyczna.
- Język jako system znaków. Schemat komunikacji językowej. Relacje syntagmatyczne i paradygmatyczne.
- Fonetyka i fonologia. Pojęcie fonemu. Opozycja fonologiczna i jej rodzaje.
- Morfologia – podstawowe pojęcia. Kategorie gramatyczne Słowotwórstwo.
- Składnia - systemy syntaktyczne.
- Semantyka. Relacje semantyczne.
- Pragmatyka. Teoria aktów mowy. Teoria implikatur. Presupozycja. Deiksa.
- Lingwistyka tekstu. Pojęcie tekstu. Typologia tekstów. Funkcje tekstów.
- Kierunki badań lingwistycznych – strukturalizm, teoria kompetencji językowej

Procedury osiągnięcia celów

- wykład podstawowych zagadnień
- analiza przykładów, schematów
- dyskusja

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje prac pisemnych w formie referatu zgodnie z tematyką zajęć
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach
- egzamin ustny w semestrze zimowym

Literatura przedmiotu

Bańczerowski, J., Pogonowski, J., Zgółka, T.: Wstęp do językoznawstwa. UAM Poznań 1982

Beaugrande de, R.-A., Dressler, W. U.: Einführung in die Textlinguistik. Max Niemeyer Verlag Tübingen 1981
Bünting, K.-D.: Einführung in die Linguistik. Athenäum 1996
Bußmann, H.: Lexikon der Sprachwissenschaft. Alfred Kröner Verlag Stuttgart 1990
Fix, U., Poethe, H., Yos, G.: Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger. Peter Lang GmbH Frankfurt a.M. 2001
DUDEN Grammatik der deutschen Sprache. Mannheim 1984.
Językoznawstwo strukturalne. Wybór tekstów. PWN Warszawa 1979
Lyons, J.: Die Sprache. Verlag C.H. Beck München 1990
Meibauer, J.: Einführung in die germanistische Linguistik. Verlag J.B. Metzler Weimar 2002

Opracowała: Agata Frankowska

GRAMATYKA OPISOWA I ROK

60 godzin

Cele kształcenia

- uporządkowanie posiadanej wiedzy według kryteriów poprawności gramatycznej
- rozwijanie sprawności nazywania i teoretycznego wyjaśniania omawianych zagadnień gramatycznych
- samodzielne dedukcyjne formułowanie reguł gramatycznych i ich wizualizacja
- rozwijanie kompetencji poprawnej gramatycznie komunikacji poprzez fazę ćwiczeń
- gramatyka w tekście – określanie formy, omawianie analogii i różnic

Treści nauczania

- Pojęcie języka jako systemu, części mowy i ich klasyfikacja
- Czasownik: definicja, wartościowość czasownika, podział, zasady tworzenia i stosowania czasów w języku niemieckim, rodzaje koniugacji, czasowniki posiłkowe, czasowniki modalne, czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, rekcja czasownika, czasowniki zwrotne, formy bezokolicznika i imiesłowy, formy osobowe, strona czynna i bierna, tryb oznajmujący, rozkazujący i przypuszczający, mowa zależna
- Rzeczownik: definicja, kryteria klasyfikacji, zaimki, rodzaj naturalny i gramatyczny, homonimy, deklinacja i rekcja rzeczownika
- Przyimek: definicja, pozycja w zdaniu, rekcja przyimka
- Przymiotnik: definicja, pozycja w zdaniu, klasyfikacja, deklinacja, stopniowanie, rekcja przymiotnika, liczebniki główne i porządkowe
- Spójniki
- Partykuła
- Negacja

Procedury osiągnięcia celów

- krótkie wykłady wprowadzające nowe zagadnienia
- ćwiczenia praktyczne popierające teorię wykonywane indywidualnie
- ćwiczenia wykonywane w parach lub w grupach
- prezentacje i referaty słuchaczy

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- ocenie podlega poprawność gramatyczna i merytoryczna wypowiedzi dotyczących omawianych zagadnień, umiejętność poprawnego wyciągnięcia wniosków i praktycznego zastosowania poznanej wiedzy teoretycznej.
- słuchacze uzyskują zaliczenie na podstawie ocen z 3-4 pisemnych prac dotyczących w I semestrze czasownika, a w II pozostałych części mowy
- oceniane jest przygotowanie prac domowych (przygotowanie określonego zagadnienia i jego wizualizacja, ćwiczenia oraz teoria)
- ocenie podlega aktywność i zaangażowanie słuchaczy na zajęciach (ocena wystawiana pod koniec semestru na podstawie uzyskanych plusów)

- Na ocenę dostateczną przyjmuję 60-70% w zależności od stopnia trudności danego testu. Słuchacze informowani są o tym przed przystąpieniem do testu.

Literatura przedmiotu

- Helbig, G., Buscha, J.: Die deutsche Grammatik. Deutsche Übungsgrammatik
Langenscheidt KG Berlin 2001
„Schwerpunkte der deutschen Grammatik”
- Griesbach, H.: Bauplan Deutsch. Klett Edition Deutsch GmbH München 1991
- Jung, W.: Grammatik der deutschen Sprache. Bibliographisches Institut Leipzig 1982
- Földeak, H.: Sag's besser. Verlag für Deutsch Ismaning 1990
- Hall, K., Scheiner, B.: Übungsgrammatik für Fortgeschrittene. Verlag für Deutsch
Ismaning 1997
- Rug, W., Tomaszewski, A.: Grammatik mit Sinn und Verstand. Klett Edition Deutsch
München 1998

Opracowała: Agnieszka Iwanow-Maruda

GRAMATYKA OPISOWA III ROK

30 godzin

Cele kształcenia

- Systematyzacja wiadomości gramatycznych z zakresu budowy zdania
- Umiejętność rozbioru zdania na poszczególne części zdania (podmiot, orzeczenie, okoliczniki, przydawki, dopełnienia, apozycje)
- Podział dłuższej wypowiedzi językowej na poszczególne rodzaje zdań. Bazą do ćwiczeń są autentyczne teksty literackie
- Umiejętność rozpoznawania i opisywania zdań

Treści nauczania

- Części zdań i rozpoznawanie ich w zdaniu:
  - podmiot – funkcja w – czym jest reprezentowany
  - orzeczenie – części składowe – odmienne, nieodmienne, semantyczne
  - okoliczniki – podział na grupy znaczeniowe
  - dopełnienia – Gen, Dat, Akk + dopełnienia przyimkowe
  - przydawki – przed wyrazem określającym i po wyrazie określającym, podział przydawek
  - apozycje – zwarta i odsunięta – funkcje apozycji w zdaniu
- rodzaj zdań pobocznych
  - zdania okolicznościowe – 9 rodzajów
  - zdania dopełnieniowe i podmiotowe
  - zdania przydawkowe
- zdania złożone współrzędne – systematyczne według spójników
- zdania złożone podrzędnie – opisywanie zdań pobocznych

Procedury osiągnięcia celów

- Ćwiczenia na rozpoznawanie zdań oraz opis poszczególnych części zdań.
- W początkowej fazie nauczania pracuje się na podstawie ćwiczeń z podręcznika.
- Stopniowo wprowadza się do ćwiczeń autentyczne teksty literackie.
- Przy analizie dłuższej wypowiedzi ćwiczy się umiejętność rozpoznania semantycznych oraz syntaktycznych zależności. Ta forma pracy sprawdza się bardzo dobrze w praktyce.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- dwie prace pisemne sprawdzające praktycznie poznane umiejętności.
- Oceniana jest też na bieżąco aktywność na zajęciach na podstawie uzyskanych plusów.
- Na zaliczenie wymagane jest 60% poprawnie zaliczonego materiału
- Po zakończonym kursie 30 godz. studenci zobowiązani są do zdawania z tego przedmiotu egzaminu ustnego.

Literatura przedmiotu

Helbig, G., Buscha, J.: Die deutsche Grammatik. Langenscheidt KG Berlin 2001
Engel, U., Tertel, R.: Kommunikative Grammatik Deutsch als Fremdsprache.
Iudicium München 1993
Rug, W., Tomaszewski, A.: Grammatik mit Sinn und Verstand. Klett Edition Deutsch
München 1998
Buscha, J.: Deutsches Übungsbuch. Langenscheidt Leipzig 1996
Helbig, G., Buscha, J.: Übungsgrammatik Deutsch. Langenscheidt KG Berlin 2001
Biener, I. i in.: Übungen zu Schwerpunkten der deutschen Grammatik. VEB Leipzig 1986

Opracowała: Genowefa Sokółowska

HISTORIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO

30 godzin

Cele kształcenia

Zajęcia mają na celu zapoznać słuchaczy ze współczesnymi teoriami dotyczącymi przyczyn zmian językowych oraz procesem powstawania i rozwoju języka niemieckiego uwarunkowanymi rozwojem politycznym, społecznym i kulturowym, od jego indogermańskich początków aż po współczesny język niemiecki .

Treści nauczania

Na przykładzie wybranych fragmentów tekstów staro- i średnioniemieckich (np. „Das Hildebrandslied”, „Das Nibelungenlied”), charakterystycznych dla poszczególnych okresów w historii j. niemieckiego, przedstawiane są zmiany w podsystemach języka (np. fonetyczne, fleksyjne, semantyczne). Omawiane są szczególnie: pierwsza i druga przesuwka spółgłosek, przegłos, wiadomości z zakresu koniugacji i deklinacji. Opis poszczególnych etapów w rozwoju języka niemieckiego uzupełniony jest prezentacją tła historyczno-społecznego.

Procedury osiągnięcia celów

- Wykład.
- Konwersatoria/dyskusje.
- Analiza przykładów.
- Prezentacje przygotowane przez słuchaczy.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Prezentacje przygotowane przez słuchaczy.
- Ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.
- Kolokwium sprawdzające.

Literatura przedmiotu

W. Braune(1955): *Althochdeutsche Grammatik*, VEB Max Niemeyer Verlag, Halle/Saale
H. Mettke (1976): *Älteste deutsche Dichtung und Prosa*, Verlag Philipp Reclam, Leipzig
W. Schmidt (1984): *Geschichte der deutschen Sprache*, Volk und Wissen, Berlin
R. Bergmann / P. Pauly / C. Moulin-Fankhändel (1999): *Alt- und Mittelhochdeutsch, Arbeitsbuch zur Grammatik der älteren deutschen Sprachstufen und zur deutschen Sprachgeschichte*, Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen
G. Wolff (1999): *Arbeitstexte für den Unterricht*, Deutsche Sprachgeschichte, Philipp Reclam jun. Stuttgart
Kłyckow, G.S.(1975): *Teoria rozwoju języka i językoznawstwo historyczno-porównawcze*, Warszawa
von Polenz, P. (1978): *Geschichte der deutschen Sprache*, Berlin/New York
Zabrocki, L. (1963): *Wspólnoty komunikatywne w genezie i rozwoju języka niemieckiego*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław

Opracowała: Agata Frankowska

SEMINARIUM DYPLOMOWE

60 godzin

Cele kształcenia

- Zapoznanie słuchaczy ze sposobami opracowania zebranych danych
- Wspieranie słuchaczy w procesie pisania pracy dyplomowej
- Poszerzenie wiedzy słuchaczy w zakresie dydaktyki języków obcych poprzez prezentacje
- Czytanie i omawianie literatury fachowej

Treści nauczania

- Prowadzenie dokumentacji badań
- Prezentacja zebranych informacji
- Styl pracy dyplomowej
- Pisanie bibliografii, odniesień w tekście, opisywanie załączników
- Wskazówki dotyczące pisania pracy dyplomowej

Procedury osiągnięcia celów

Seminarium dyplomowe ma charakter interdyscyplinarny . Na zajęciach stosuje się różnorodne metody; od formy podającej do prezentacji materiałów przez słuchaczy. Wybierają oni tematy w ramach dydaktyki języków obcych i dotyczą różnorodnych zagadnień związanych z nauczaniem.

W semestrze V w zajęciach uczestniczy cała grupa, w semestrze VI zajęcia odbywają się w mniejszych grupach i/lub indywidualnie z promotorem pracy dyplomowej.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- słuchacze prezentują treści związane z tematem pracy,
- ocena postępów w pisaniu pracy

Literatura przedmiotu

Pułło, A.: Prace magisterskie i licencjackie. Wskazówki dla studentów. Wydawnictwo Prawnicze PWN Warszawa 2000

Walczak, K.: Praca dyplomowa licencjacka. Vademecum studenta. Wydawnictwo Pro Libris- Labor Kalisz 1998

Opracowały: Wiesława Stuchły i Milada Baranek

KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELSKIE

PSYCHOLOGIA - WYKŁADY

30 godzin

Cele kształcenia

- Wprowadzenie systemu pojęć koniecznych do tworzenia wiedzy o ogólnych prawidłowościach, którym podlega funkcjonowanie psychiczne człowieka
- Zapoznanie słuchaczy z podstawami psychologii rozwojowej, społecznej i poznawczej
- Rozwijanie umiejętności rozumienia siebie i innych oraz interpretowania procesów psychologicznych
- Rozwijanie umiejętności stosowania wiedzy teoretycznej do rozwiązywania problemów typowych dla pracy pedagogicznej
- Przygotowanie słuchaczy do roli świadomego i poszukującego nauczyciela

Treści nauczania

1. Przedmiot i cele psychologii. Badania naukowe i metoda eksperymentalna. Pułapki psychologiczne. Poziomy analizy psychologicznej.
2. Fizjologiczne podstawy zachowania. Obwodowy i ośrodkowy układ nerwowy. Lokalizacja funkcji mózgu. Reakcja orientacyjna. Habitacja.
3. Warunkowanie i uczenie się. Warunkowanie klasyczne Pawłowa. Warunkowanie instrumentalne.
4. Psychologiczne koncepcje człowieka. Behawioryzm. Koncepcja psychodynamiczna. Freudowska teoria metapsychologiczna. Model zdrowej i zaburzonej osobowości w psychoanalizie kulturowej. Erika Eriksona koncepcja rozwoju psychospołecznego. Koncepcja poznawcza. Koncepcja humanistyczna.
5. Język i komunikowanie się. Uczenie się języka i posługiwanie się nim. Formy komunikowania się. Komunikacja werbalna i niewerbalna.
6. Pamięć. Pamięć sensoryczna. Pamięć krótkotrwała. Pamięć długotrwała. Teorie pamięci i zapominania. Polepszanie pamięci.
7. Myślenie, rozumowanie, twórczość. Psychologia procesów poznawczych. Rozwój poznawczy. Procesy myślowe. Typy rozumowania.
8. Spostrzeganie. Oszustwa i wiarygodność percepcji. Odbieranie informacji. Rozwój percepcyjny. Czynniki decydujące o tym, co spostrzegamy.
9. Motywacja. Pojęcie i rodzaje motywacji. Hierarchia potrzeb Masłowa. Motywy osobiste i społeczne.
10. Emocje i kontrola poznawcza. Pojęcie emocji. Stres. Ból. Bezradność i utarta kontroli poznawczej.
11. Psychopatologia i choroba psychiczna. Uzależnienie i nałóg. Nerwice. Psychozy. Samobójstwo.
12. Społeczne podstawy zachowania. Wiedza jednostki i sądy o świecie społecznym. Atrybucja. Postawy i ich zmiana. Atrakcyjność interpersonalna. Dynamika grup.
13. Wpływ społeczny. Zachowania prospołeczne. Agresja i przemoc. Facylitacja społeczna. Konformizm. Stereotypy i uprzedzenia.
14. Psychologia wychowania. Wychowanie jako czynnik rozwoju człowieka. Koncepcje rozwoju człowieka a modele wychowania. Interakcja wychowawcza. Strategie działań wychowawczych.

15. Psychologia kształcenia. Nabywanie kompetencji. Analiza procesu nauczania. Cele uczenia się. Rola wykształcenia w funkcjonowaniu jednostki we współczesnym świecie.

Literatura przedmiotu

- Aronson, Elliot – Timothy D Wilson. – Robin M. Akert. 1997. *Psychologia społeczna. Serce i umysł*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
- Birch, Ann. 2005. *Psychologia rozwojowa w zarysie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bryant, Peter E. – Andrew M. Colman (red.). 1997. *Psychologia rozwojowa*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
- Fontana, David. 1998. *Psychologia dla nauczycieli*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
- Harwas-Napierała, Barbara – Janusz Trempała. 2004. *Psychologia rozwoju człowieka. Tom 2*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kozielecki, Józef. 2000. *Koncepcje psychologiczne człowieka*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Maruszewski, Tomasz. 2001. *Psychologia poznania. Sposoby rozumienia siebie i świata*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- McKay, Matthew – Martha Davis – Patrick Fanning. 2001. *Sztuka skutecznego porozumiewania się*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Mietzel, Gerd. 2002. *Psychologia kształcenia*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Mika, Stanisław. 1998. *Psychologia społeczna dla nauczycieli*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Sęk, Helena (red.). 1998. *Spoleczna psychologia kliniczna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Strelau, Jan (red.). 2000. *Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 3*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Zimbardo, Philip G. 2001. *Psychologia i życie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura dodatkowa

- Child, Dennis. 1987. *Psychology and the teacher*. London: Cassell Educational Ltd.
- Engler, Barbara. 1985. *Personality theories*. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Schultz, Duane P. 1985. *Theories of personality*. Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Co.
- Sprinthall, Norman A. – Richard C. Sprinthall. 1990. *Educational psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Wade, Carole – Carol Tavris. 1989. *Psychology*. New York: Harper & Row Publishers.
- Williams, Marion – Burden, Robert. 1997. *Psychology for language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.

Opracowała: Anna Matysiak i Katarzyna Ząbecka

PSYCHOLOGIA - ĆWICZENIA

30 godzin

Treści nauczania

1. Badania nad podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi psychiki i zachowania. Psychika a organizm. Natura a wychowanie. Podejście idiograficzne a podejście nomotetyczne.
2. Psychologia rozwoju człowieka. Stadia rozwojowe a zadania edukacyjne. Działania wspomagające rozwój.
3. Zachowania przystosowawcze. Teorie uczenia się społecznego i ich wpływ na praktykę szkolną. Typy modelowania. Wyuczona bezradność. Rola kar i nagród.
4. Modele komunikacji międzyludzkiej. Komunikowanie się normalne i zaburzone. Analiza transakcyjna. Komunikowanie jako wyraz relacji ja-inni. Komunikowanie się w sytuacjach uczenia się i nauczania.
5. Pamięć. Wykorzystanie mnemotechnik w praktyce szkolnej. Usprawnianie procesów myślowych. Myślenie twórcze.
6. Osobowość. Różne sposoby myślenia o osobowości. Geneza i rodzaje różnic indywidualnych. Zmienne osobowościowe i typy osobowości. Inteligencja.
7. Ocenianie ludzi. Rola oceniania w procesie nauczania i uczenia się. Samoocena własnej pracy i osiągnięć.
8. Tożsamość i współzależność. Interakcje międzyludzkie. Konflikty i ich rozwiązywanie.
9. Role społeczne. Procesy grupowe. Stres psychologiczny i radzenie sobie.
10. Zaburzenia zachowania. Zagrożenia dla dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym. Anoreksja i bulimia. Uzależnienia.
11. Pomoc psychologiczna. Działania prewencyjne. Interwencja kryzysowa. Poradnictwo psychologiczne.

Procedury osiągnięcia celów

wykłady nauczyciela, dyskusje, praca w grupach, prezentacje multimedialne, prezentacje filmów

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach, dwa testy w semestrze, prezentacje przygotowane przez słuchaczy, egzamin końcowy

Literatura przedmiotu

Aronson, Elliot – Timothy D Wilson. – Robin M. Akert. 1997. *Psychologia społeczna. Serce i umysł*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.

Birch, Ann. 2005. *Psychologia rozwojowa w zarysie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bryant, Peter E. – Andrew M. Colman (red.). 1997. *Psychologia rozwojowa*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.

Fontana, David. 1998. *Psychologia dla nauczycieli*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.

Harwas-Napierała, Barbara – Janusz Trempała. 2004. *Psychologia rozwoju człowieka. Tom 2*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

- Koziński, Józef. 2000. *Koncepcje psychologiczne człowieka*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Maruszewski, Tomasz. 2001. *Psychologia poznania. Sposoby rozumienia siebie i świata*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- McKay, Matthew – Martha Davis – Patrick Fanning. 2001. *Sztuka skutecznego porozumiewania się*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Mietzel, Gerd. 2002. *Psychologia kształcenia*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Mika, Stanisław. 1998. *Psychologia społeczna dla nauczycieli*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Sęk, Helena (red.). 1998. *Spoleczna psychologia kliniczna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Strelau, Jan (red.). 2000. *Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 3*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Zimbardo, Philip G. 2001. *Psychologia i życie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura dodatkowa

- Child, Dennis. 1987. *Psychology and the teacher*. London: Cassell Educational Ltd.
- Engler, Barbara. 1985. *Personality theories*. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Schultz, Duane P. 1985. *Theories of personality*. Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Co.
- Sprinthall, Norman A. – Richard C. Sprinthall. 1990. *Educational psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Wade, Carole – Carol Tavis. 1989. *Psychology*. New York: Harper & Row Publishers.
- Williams, Marion – Burden, Robert. 1997. *Psychology for language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.

Opracowała: Anna Matysiak i Katarzyna Ząbecka

PEDAGOGIKA – WYKŁADY

30 godzin

Cele kształcenia

Przygotowanie pedagogiczne słuchaczy do pracy w szkole w charakterze nauczyciela i wychowawcy:

- zapoznanie słuchaczy ze współczesnymi teoriami pedagogicznymi,
- przygotowanie słuchaczy od opracowywania wyjściowej diagnozy ucznia i jego środowiska, poznawanie jego potrzeb i projektowanie adekwatnych działań edukacyjnych,
- wyposażenie słuchaczy w wiedzę dotyczącą zasad i metod nauczania, wychowania,
- przygotowanie słuchaczy do roli wychowawcy dzieci i młodzieży oraz moderatora kontaktów ze środowiskiem rodzinnym i pozaszkolnymi instytucjami wychowawczymi,
- uwrażliwianie słuchaczy na potrzeby dzieci o specjalnych wymaganiach edukacyjnych,
- wzbudzanie motywacji słuchaczy do poszukiwań nowych metod pedagogicznych w celu podnoszenia umiejętności nauczycielskich, a przede wszystkim zwiększanie efektywności nauczania.

Treści nauczania

- przedmiot i zadania pedagogiki,
- nauki współpracujące z pedagogiką,
- szkoła jako instytucja społeczna i wychowawcza,
- podstawa programowa i program nauczania,
- prawo oświatowe,
- wychowanie w świetle koncepcji psychologicznych i pedagogicznych,
- proces kształcenia,
- ewaluacja osiągnięć ucznia,
- nauczyciel, jego osobowość i kompetencje,
- zasady pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Procedury osiągnięcia celów

- prezentacja multimedialna,
- prezentacja filmów.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- egzamin

Literatura przedmiotu

1. Kwieciński, Z., Śliwerski, B. : Pedagogika, tom I i II. PWN Warszawa 2006
2. Śliwerski, B.: Współczesne teorie i nurty wychowania. Of. Wyd. „Impuls” Kraków 2005

3. Łobocki, M.: Teoria wychowania w zarysie. Of. Wyd. „Impuls” Kraków 2006
4. Konarzewski K.: Sztuka nauczania – szkoła. PWN Warszawa 2004
5. Zaczyński W.: Praca badawcza nauczyciela. WSiP Warszawa 1995
6. Pielachowski J.: Rozwój i awans zawodowy nauczyciela. Wyd. eMPI² Poznań 2002
7. Pieluchowski J.: Trzy razy szkoła. Wyd. eMPI² Poznań 2002
8. Janowski A.: Uczeń w teatrze życia szkolnego. WSiP Warszawa 1995

Opracowała: Grażyna Olek

PEDAGOGIKA – ĆWICZENIA

30 godzin

Cele kształcenia

Przygotowanie pedagogiczne słuchaczy do pracy w szkole w charakterze nauczyciela i wychowawcy:

- przygotowanie słuchaczy do tworzenia scenariuszy działań edukacyjnych,
- ćwiczenia działań asertywnych w kontaktach nauczyciel – uczeń,
- przygotowanie ankiet do diagnozy ucznia i jego środowiska rodzinnego,
- zapoznanie słuchaczy z prawem oświatowym obowiązującym w Polsce,
- przygotowanie słuchaczy do sporządzania projektów i planów własnego rozwoju zawodowego,
- uświadomienie słuchaczy, że zawód nauczyciela to misja, powołanie – by prezentowali postawę wrażliwości życzliwości wobec swoich uczniów, wychowanków.

Treści nauczania

- pojęcie edukacja, wychowanie, kształcenie, nauczanie, uczenie się,
- cele kształcenia i wychowania,
- główne kierunki pedagogiczne,
- podstawowe środowiska wychowawcze,
- motywacja do uczenia się,
- ideał nauczyciela,
- mechanizmy socjalizujące,
- rola wartości w wychowaniu,
- style wychowania,
- metody wychowania,
- techniki oddziaływań wychowawczych,
- dziedziny wychowania,
- agresja, mobbing w szkole.
- diagnoza osiągnięć ucznia,
- metody pracy nauczyciela z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- ewaluacja i autoewaluacja pracy nauczyciela.

Procedury osiągnięcia celów

- praca w zespołach,
- „burza mózgów”.
- przygotowanie ankiet, scenariuszy i planów rozwoju zawodowego nauczyciela,
- socjodrama,
- przygotowanie kwestionariuszy wywiadów.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prezentacje przygotowanych przez słuchaczy referatów,

- przygotowanie przez słuchaczy zestawów scenariuszy, ankiet i narzędzi do pomiaru osiągnięć uczniów,
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.

Literatura przedmiotu

Kwieciński, Z., Śliwerski, B. : Pedagogika, tom I i II. PWN Warszawa 2006
Śliwerski, B.: Współczesne teorie i nurty wychowania. Of. Wyd. „Impuls” Kraków 2005
Łobocki, M.: Teoria wychowania w zarysie. Of. Wyd. „Impuls” Kraków 2006
Konarzewski K.: Sztuka nauczania – szkoła. PWN Warszawa 2004
Zaczyński W.: Praca badawcza nauczyciela. WSiP Warszawa 1995
Pielachowski J.: Rozwój i awans zawodowy nauczyciela. Wyd. eMPI² Poznań 2002
Dybek H.: Doradztwo metodyczne i doskonalenie zawodowe nauczycieli. Of. Wyd. „Impuls”
Kraków 2000

Opracowała: Grażyna Olek

DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO

II ROK

60 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie nauczycieli języka niemieckiego działających samodzielnie i odpowiedzialnie, myślących krytycznie i samokrytycznie, którzy podchodzą do swojej pracy z radością i zaangażowaniem.

Studiujący powinni znać podstawy dydaktyki ogólnej i dydaktyki przedmiotu, umieć śledzić i analizować procesy nauczania i uczenia się oraz ich cele, rozpoznawać współzależność czynników leżących u podstaw lekcji j. obcego /fazy lekcji, interakcja, media, formy społeczne, rola j. ojczystego/.

Treści nauczania

Główne zagadnienia dotyczą następujących obszarów dydaktyki:

- Cele uczenia i nauczania j. niemieckiego.
- Przegląd metod nauczania języków obcych.
- Obserwacja, opis, analiza, planowanie i ocena lekcji dla różnych grup
- Formy socjalne pracy.
- Sprawności językowe / mówienie, pisanie, słuchanie, czytanie /.
- Gramatyka na lekcji.
- Metodyka i dydaktyka nauczania j. obcych, definicja pojęć, cele, założenia.
- Metody nauczania j. niemieckiego. Definicja pojęcia metoda. Omówienie metod: GÜM, Direkte M., ALM, AVM, Vermittelnde M., Kommunikativ- pragmatisch orientierte M.. Metody alternatywne: Sugestopedia , Silent Way
- Obserwacja, ocena lekcji – różnice, podobieństwa. Rodzaje i cele obserwacji.
- Przedmiot obserwacji. Arkusze obserwacyjne – omówienie i ćwiczenia praktyczne.
- Fazy lekcji – omówienie i analiza. Omówienie modelu lekcji „Didaktische Analyse”
- Cele nauczania i operacjonalizacja celów. Definicja, rodzaje, cechy charakterystyczne, omówienie listy czasowników określających cele lekcji.
- Formy socjalne – cechy charakterystyczne. Interakcje na lekcji –definicja pojęcia, rodzaje.
- Typy uczniów, style uczenia się i nauczania – podstawy teoretyczne i ćwiczenia praktyczne; określanie swojego stylu uczenia się.
- Rodzaje aktywności nauczyciela i ucznia na lekcji.
- Cele i możliwości ćwiczenia wymowy na lekcji j. niemieckiego.
- Słownictwo i techniki semantyzacji.
- Sprawności językowe: mówienie, pisanie, rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstu czytanego.
- Komunikacja na lekcji i jej cele, typowe ćwiczenia rozwijające sprawność mówienia, poprawa błędów i ocenianie sprawności.
- Definicja pisania, model pisania, typowe ćwiczenia, błędy i ocenianie sprawności
- Rodzaje rozumienia tekstu, techniki lepszego zrozumienia tekstu, możliwości prezentacji tekstu, ćwiczenia rozwijające sprawność rozumienia tekstu słuchanego i czytanego, praca z tekstem autentycznym, ćwiczenia kontrolne.

Procedury osiągnięcia celów

- Analiza i prezentacja omawianych zagadnień
- Pisanie konspektów lekcji
- Słuchanie i robienie notatek
- Przygotowanie referatów
- Dydaktyzacja materiałów

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- krótkie 5-10 minutowe prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach,
- przygotowanie przez słuchaczy portfolio zawierającego konspekty lekcji, opracowane artykuły o tematyce metodycznej oraz materiały dydaktyczne/obrazki, piosenki, wiersze, zabawy dydaktyczne, ćwiczenia/
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach,
- po każdym semestrze zaliczenie przedmiotu na ocenę. Po IV semestrze słuchacze piszą egzamin w formie testu. Warunkiem otrzymania pozytywnej oceny jest uzyskanie 60%.

Literatura przedmiotu

- Heyd, G.: Deutsch lehren. Grundwissen für den Unterricht DaF. Diesterweg Frankfurt 1990
- Neuner, G.: Methoden des fremdsprachlichen DUs- eine Einführung . Langenscheidt Berlin/ München 1992
- Neuf – Münkler, G., Roland, R.: Fertigkeit Sprechen. Langenscheidt München 1991
- Kast, B.: Fertigkeit Schreiben. Langenscheidt München 1991
- Dahlhaus, B.: Fertigkeit Hörverstehen. Langenscheidt München 1991
- Ehlers, S.: Lesen als Verstehen. Langenscheidt Berlin / München 1992
- Schulz, W.: Unterricht – Analyse und Planung. Schroedel Schulbuchverlag Hannover 1972
- Westhoff, G.J.: Didaktik des Leseverstehens. Hueber Ismaning 1987
- Bausch, K.R.: Handbuch Fremdsprachenunterricht. A. Francke Verlag Tübingen 1995
- Brandi, M.-L., Dommel, H., Helmling, B.: Bild als Sprech Anlass. Sprechende Fotos. Goethe-Institut München 1988
- Charpentier, M. i in.: Bild als Sprech Anlass. Kunstbild. Goethe Institut München 1988
- Dauvillier, Ch., Köchling, M.: Bild als Sprech Anlass. Karikaturen. Goethe Institut München 1988 i inne.

Opracowały: Milada Baranek i Wiesława Stuchły

DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO

III ROK

75 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie nauczycieli języka niemieckiego działających samodzielnie i odpowiedzialnie, myślących krytycznie i samokrytycznie, którzy podchodzą do swojej pracy z radością i zaangażowaniem.

Studiujący powinni znać podstawy dydaktyki ogólnej i dydaktyki przedmiotu, umieć śledzić i analizować procesy nauczania i uczenia się oraz ich cele, rozpoznawać współzależność czynników leżących u podstaw lekcji j. obcego /fazy lekcji, interakcja, media, formy społeczne, rola j. ojczystego /.

Na podstawie zdobytych wiadomości i umiejętności studenci powinni umieć obserwować, planować i prowadzić lekcje j. niemieckiego oraz przedstawić krytyczne refleksje dotyczące własnej lekcji i zajęć prowadzonych przez innego nauczyciela.

Treści nauczania

Główne zagadnienia dotyczą następujących obszarów dydaktyki:

- Kontrola wyników nauczania.
- Ważne aspekty szczegółowe /błędy popełniane na lekcjach j. niemieckiego, korygowanie błędów, interferencja; strategie uczenia się, progresja /.
- Media w nauczaniu języka niemieckiego / analiza, krytyka i budowa podręczników, dydaktyka środków audiowizualnych i innych mediów /.
- Zabawy dydaktyczne na lekcji j. niemieckiego.
- Najnowsze osiągnięcia badań nad nauczaniem i uczeniem się języków.
- Analiza podręczników: definicja podręcznika, kryteria analizy, ćwiczenia praktyczne.
- Gramatyka na lekcji j. niemieckiego. Definicja pojęcia, techniki pracy z zagadnieniami gramatycznymi, cechy i pojęcie gramatyki komunikatywnej.
- Kontrola osiągnięć ucznia. Cele, rodzaje testów, cechy charakterystyczne, układanie testów.
- Dyktando – rodzaje, charakterystyka, cele, zasady poprawiania, redagowanie dyktand.
- Poprawa błędów w poszczególnych sprawnościach językowych.
- Słownik, encyklopedia itp. na lekcji języka niemieckiego. Definicja pojęć, rodzaje, cele. Praktyczna praca ze słownikiem – przykłady ćwiczeń.
- Media i materiały dydaktyczne na lekcji. Rodzaje, podział, podstawowe zadania.
- Zabawy dydaktyczne na lekcji. Definicje pojęcia, cechy charakterystyczne, rodzaje zabaw, zasady przeprowadzania zabaw, zalety i wady zabaw na lekcji.

Procedury osiągnięcia celów

- Analiza i prezentacja omawianych zagadnień
- Pisanie konspektów lekcji
- Prowadzenie zeszytu praktyk

- Przygotowanie referatów
- Dydaktyzacja materiałów

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Krótkie 5-10 minutowe prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach,
- Prezentacja przygotowanych referatów.
- Postępy w prowadzeniu zeszytu praktyk.
- Omawianie zdydaktyzowanych materiałów.
- Ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.
- Zaliczenie przedmiotu na ocenę po każdym semestrze. Po VI semestrze słuchacze piszą egzamin trwający 3,5 godziny. Treścią egzaminu jest wylosowana sprawność językowa oraz konspekt lekcji do wylosowanych materiałów dydaktycznych. Przy ocenianiu egzaminu uwzględniane są następujące kryteria: wiedza merytoryczna, poprawność językowa, logika i spójność wypowiedzi, kreatywność.

Literatura przedmiotu

- Komorowska, H.: Testy w nauczaniu j. obcych. WSiP Warszawa 1987
- Kast, B., Neuner, G.: Zur Analyse , Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen DU . Langenscheidt München 1992
- Löschmann, M., Schröde,r G.: Literarische Texte FSU . Leipzig 1984
- Rampillon, U.: Lerntechniken im FSU. Handbuch. Hueber Ismaning 1985
- Deutsch als Fremdsprache. Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer. München/Berlin i inne.
- Spier, A.: Mit Spielen Deutsch lernen. Cornelsen Verlag Frankfurt am Main 1981
- Zimmermann, G., Wißner- Kurzawa, E.: Grammatik lehren lernen selbst lernen. Max Hueber Verlag München 1985
- Funk, H., Koenig, M.: Grammatik lehren und lernen.Goethe Institut München 1991

Opracowały: Milada Baranek i Wiesława Stuchły

DYDAKTYKA NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO - ETAP WCZESNOSZKOLNY, II ROK

30 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie nauczycieli języka niemieckiego działających samodzielnie i odpowiedzialnie, myślących krytycznie i samokrytycznie, którzy podchodzą do swojej pracy z radością i zaangażowaniem.

Studiujący powinni znać podstawy metodyki i dydaktyki nauczania na etapie wczesnoszkolnym i umożliwić wszechstronny rozwój dziecka poprzez:

- rozwijanie jego umiejętności poznawania siebie i otaczającego świata,
- umożliwienie dziecku orientacji w świecie, rozbudzenie zainteresowania innymi kręgami kulturowymi i wykształcenie akceptacji i tolerancji wobec innych narodów i kultur,
- rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości moralnej.
- rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej,
- kształcenie sprawności manualnej,
- rozwijanie umiejętności pracy i zabawy w parach i zespołach,
- kształcenie samodzielności

Treści nauczania

Główne zagadnienia dotyczą następujących obszarów dydaktyki :

- Cele nauczania wczesnoszkolnego
- Rola i zadania nauczyciela
- Treści nauczania
- Planowanie lekcji
- Metody i formy pracy
- Rozwijanie sprawności językowych
- Rola piosenki i zabawy
- Obserwacja i analiza lekcji
- Testy kontrolne
- Zasady oceniania uczniów

Procedury osiągnięcia celów

- Analiza i prezentacja omawianych zagadnień
- Pisanie konspektów lekcji
- Słuchanie i robienie notatek
- Przygotowanie referatów
- Dydaktyzacja materiałów

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Krótkie 5-10 minutowe prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach,
- Prezentacja przygotowanych konspektów lekcji,

- Ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.

Literatura przedmiotu

Nürnberger Empfehlungen zum frühen Fremdsprachenlernen. Goethe Institut
Fremdsprachen für die Kinder Europas – Autorengruppe. Cornelsen Verlag Berlin 1998
Baacke, D.: Die 6-12 – jährigen. Einführung in die Probleme des Kinderalters. Beltz
Weinheim; Basel 1995
Reichel, K.: Fremde Sprachen in der Grundschule. Klinkhardt 1997
Kohls, E.: Grundbegriffe zur Erziehung zum Lernen und Lehren in der Grundschule.
Heinsberg 1994
Seebauer, R.: Fremdsprachen in der Grundschule; Schulpädagogische und psychologische
Überlegungen. Mandelbaum 1997
Gardner, H.: Der ungeschulte Kopf. Wie Kinder denken. Klett-Cotta 1996
„Primar”- Zeitschrift für Deutsch als Fremdsprache und Zweitsprache im Primarbereich.

Opracowały: Wiesława Stuchły, Milada Baranek

TEORIA UCZENIA I NAUCZANIA

30 godzin

Cele kształcenia

Wyposażenie słuchacza w podstawową wiedzę z zakresu przebiegu procesu uczenia się, funkcjonowania ludzkiej pamięci oraz przebiegu procesu przyswajania języka obcego. Uświadomienie słuchaczowi warunków niezbędnych do efektywnego uczenia się i nauczania. Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi:

- opisać budowę mózgu i sposób jego funkcjonowania
- zdefiniować pojęcia „uczenie się” i „nauczanie”
- wymienić i scharakteryzować style uczenia się
- prawidłowo zaplanować własny proces uczenia się (np. przygotowanie się do egzaminu)
- scharakteryzować różne strategie uczenia się
- scharakteryzować rolę motywacji w procesie uczenia

Treści nauczania

- Uczenie się jako proces biologiczny; rozwój mózgu na różnych etapach życia
- Uczenie się i nauczanie; zasady uczenia się; rola nauczyciela w procesie uczenia się
- Czynniki wpływające na uczenie się; etapy uczenia się
- Style uczenia się i ich konsekwencje dydaktyczne
- Blokady w myśleniu: przyczyny, przebieg, konsekwencje dydaktyczne
- Etapy pamięci; proces zapamiętywania
- Koncentracja i jej rola w uczeniu się
- Motywacja – definicje, rodzaje motywacji
- Autonomia w uczeniu się; strategie uczenia się
- Przyswajanie języka obcego – podstawy teoretyczne
- Historia nauczania języków obcych
- Wybrane teorie nauczania języków obcych

Procedury osiągnięcia celów

- wykład
- praca w grupach
- przeprowadzanie i analiza doświadczeń

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- prace kontrolne
- ocena pracy i aktywności na zajęciach

Literatura przedmiotu

Kułczakowska, B., Sajkowska, H., Stypińska, M., Tönshoff, W.: Fremdsprachen lernen und lehren. Goethe-Institut Warschau

Klippert, H.: Methoden-Training. BELTZ Weinheim 2004

Apeltauer, E.: Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbe. Fernstudienbrief.
Langenscheidt Berlin 2003

Opracowała: Joanna Krzyżanowska-Szymańska

HIGIENA I EMISJA GŁOSU

30 godzin

Cele kształcenia

Wykształcenie prawidłowych nawyków posługiwania się narządem mowy oraz wyposażenie w wiedzę z zakresu funkcjonowania i patologii narządu mowy.

Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi rozpoznać różnicę pomiędzy oddechem szczytowym-nieprawidłowym a żebrowo-brzusznym-przeponowym.

Ponadto podczas kursu słuchacz uświadamia sobie, że:

- oddech żebrowo-brzusznym-przeponowy jest podstawą dla dobrej impostacji i emisji głosu,
- wszelkie napięcia powodują niepoprawną emisję i obciążenie krtani oraz strun głosowych,
- istotna jest postawa ciała podczas fonacji: zarówno stojąca jak i siedząca,
- potrzebne są liczne i różnorodne zabiegi przygotowujące ciało i aparat mowy do fonacji: od relaksu po poprawienie ogólnej kondycji fizycznej,
- wykonywaniu ćwiczeń zawsze powinny towarzyszyć: pełna koncentracja i spokój.

Treści nauczania

- Budowa i działanie narządu głosu.
- Higiena głosu.
- Patologia głosu.
- Rezonans.
- Poprawna i staranna artykulacja.

Procedury osiągnięcia celów

- ćwiczenia: ruchowe, oddechowe, fonacyjne indywidualne, w parach i w grupach,
- prezentacja filmu pt. *Profilaktyka i rehabilitacja osób narażonych na choroby narządu głosu.*

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- krótkie 5-10 minutowe prezentacje słuchaczy przedstawiane na zajęciach,
- przygotowanie przez słuchaczy portfolio z opisem i rysunkami zestawu ćwiczeń (wykonywanych na zajęciach oraz kilku nowych, tj. zaczerpniętych z literatury),
- wykonanie przez słuchaczy kilku ćwiczeń fonacyjnych i dykcyjnych na zaliczenie,
- ocena zaangażowania słuchaczy na zajęciach.

Literatura przedmiotu

Tarasiewicz, B. 2003. *Mówię i śpiewam świadomie*. Podręcznik do nauki emisji głosu. Kraków: Universitas.

Opracowała: Małgorzata Zarzycka

PRAWO OŚWIATOWE

15 godzin

Cele kształcenia

Zapoznanie słuchaczy z ustawami: Karta nauczyciela, ustawą o systemie oświaty i przepisami wykonawczymi do tych ustaw.

Treści nauczania

Omówione zostaną następujące zagadnienia:

- obowiązki nauczycieli
- wymagania kwalifikacyjne
- awans zawodowy nauczycieli
- nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy
- warunki pracy i wynagrodzenie
- uprawnienia socjalne i urlopy
- system oświaty i bezpieczeństwo w szkołach
- zadania i kompetencje organu prowadzącego
- ramowy plan nauczania
- typy szkół
- programy nauczania i podręczniki
- wychowanie przedszkolne, obowiązek szkolny
- zarządzanie szkołami i placówkami
- organizacja kształcenia, wychowania i opieki

Procedura osiągnięcia celów

Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi, w toku których słuchacze mają możliwość analizowania dokumentów, wyciągania wniosków, zapoznania się z przepisami ustawy Karta nauczyciela i ustawy o systemie oświaty.

Słuchacze mają możliwość przejrzania ponad 200 interpretacji przepisów przygotowanych przez pracowników Ministerstwa Edukacji Narodowej i specjalistów w zakresie oświatowego prawa pracy.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- wypowiedzi słuchaczy w czasie zajęć i ich ocena,
- sprawdzian wiedzy poprzez test.

Literatura przedmiotu

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta nauczyciela, jednolity tekst z 2006 roku Dz. U. nr 97, poz. 674).

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, jednolity tekst z 2004 roku Dz. U. nr 256, poz. 2572 ze zmianami)

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 roku nr 6, poz. 69).

Przepisy wykonawcze: ponad 200 rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej.

Opracował: Bogusław Sowa

PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE

WYCHOWANIE ZDROWOTNE

15 godzin

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zainteresowanie studentów problematyką zdrowotną.

Po zakończeniu kursu słuchacz:

- zna podstawowe zasady prowadzenia zdrowego trybu życia,
- umie właściwie zareagować w razie nagłego wypadku,
- potrafi udzielić pierwszej pomocy w urazach i nagłych zachorowaniach,
- jest świadomy wpływu zdrowego odżywiania na człowieka,
- jest świadomy ryzyka chorób, jakie niesie ze sobą palenie papierosów, picie alkoholu, stosowanie używek

Treści nauczania:

- Zdrowie i czynniki warunkujące.
- Realizacja celów w edukacji zdrowotnej - higiena osobista i otoczenia: bezpieczeństwo i pierwsza pomoc.
- Pojęcie stylu życia, zachowania prozdrowotne. Żywność i żywienie.
- Psychospołeczne aspekty zdrowia, życie bez nałogów.
- Szkoła promująca zdrowie.
- Konsekwencje zaniedbań zdrowego odżywiania, np. otyłość.
- Wybrane czynniki ryzyka chorób oraz możliwości ograniczenia ich wpływu na zdrowie

Procedury osiągnięcia celów

- Wykłady nauczyciela.
- Dyskusje.
- Prezentacje słuchaczy.
- Ćwiczenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Ocena zaangażowania słuchacza na zajęciach.
- Krótka prezentacja słuchacza.
- Prawidłowe wykonanie ćwiczeń z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Literatura przedmiotu

Literatura zalecana przez MEN do wyboru przez nauczyciela prowadzącego.

Opracował lek. Mieczysław Pietrzyk

INNE PRZEDMIOTY

TECHNOLOGIA INFORMACYJNA W NAUCZANIU J. OBCEGO

45 godzin

Cele kształcenia

Zapoznanie słuchaczy z tworzeniem lekcji z wykorzystaniem internetu

Po zakończeniu kursu słuchacze będą:

- wiedzieli jak i gdzie znaleźć potrzebne im witryny lub strony internetowe, słowniki on-line oraz pliki dźwiękowe,
- potrafili ocenić strony pod względem ich przydatności na zajęciach,
- potrafili porównać strony i rozróżnić stronę dobrą i przydatną od złej i mało przydatnej,
- potrafili utworzyć lekcje z wykorzystaniem Internetu,
- wiedzieli jak zaprojektować lekcję z wykorzystaniem Internetu,
- umieli dobrać odpowiedni materiał dydaktyczny z Internetu,
- potrafili dostosować strony internetowe do poziomu uczniów,
- wiedzieli, jak wyszukać i wykorzystać strony internetowe na zajęciach,

Treści nauczania

Przegląd istniejących witryn internetowych pod kątem ich wykorzystania na zajęciach i ich ocena.

- Przegląd słowników online i dyskusja na temat ich wykorzystania na zajęciach.
- Przegląd plików dźwiękowych dostępnych w internecie i ich ocena pod względem zastosowania na zajęciach.
- Omówienie sposobów tworzenia lekcji z wykorzystaniem Internetu.

Procedury osiągnięcia celów

- wykład,
- ćwiczenia,
- indywidualna z podziałem na grupy,
- prezentacje przygotowanych lekcji,

Literatura przedmiotu

Intel – nauczanie ku przyszłości

Parandowski, K.: Internet – korzyści i zagrożenia. Centrum Edukacji Społeczeństwa
Warszawa 2000

Clark, D.: Internet w szkole. Wyd. Exit Warszawa 1995

Dziekoński, M: O kompetencji komunikacyjnej w świetle współczesnych koncepcji
Dydaktycznych. W: Język rosyjski nr 2/1998

Opracowała: Alina Rzepiak i Marieta Mrozińska -Ćwiklińska

LEKTORAT JĘZYKA ANGIELSKIEGO I GRUPA

210 godzin

Cele kształcenia

Po zakończeniu kursu słuchacz posiada umiejętności językowe charakterystyczne dla poziomu B1:

- rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą znanych mu spraw i zdarzeń
- potrafi radzić sobie w większości sytuacji komunikacyjnych, które mogą zdarzyć się w czasie podróży w regionie, gdzie mówi się językiem angielskim,
- potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne i pisemne na tematy, które są jej znane, bądź ją interesują,
- potrafi opisywać doświadczenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko uzasadniając swoje opinie i plany.

Treści nauczania

- Opisy osób – wygląd, strój, cechy charakteru, części ciała.
- Czynności dnia codziennego, opis przebiegu dnia, weekendu.
- Określanie czasu i terminów.
- Produkty spożywcze, posiłki, zdrowe odżywianie, problem otyłości.
- Rola sportu w życiu człowieka.
- Orientacja w mieście, opis drogi, pytanie o drogę.
- Podróże i środki transportu.
- Urlop.
- Opis pogody, prognoza pogody.
- Choroby, wizyta u lekarza.
- Sposoby obchodzenia świąt, tradycje.
- Sposoby spędzania czasu wolnego.
- Moje mieszkanie, mój dom – opis miejsca zamieszkania, swojego pokoju, umeblowanie pomieszczeń.
- Życie na wsi i w mieście – plusy i minusy.
- Środowisko naturalne – degradacja i ochrona.
- Stosunki międzyludzkie, opowiadanie o uczuciach.
- Życie rodzinne, sytuacje konfliktowe w rodzinie.
- Biografie i życiorysy.
- Branża usługowa (poczta, pralnia chemiczna itp.).
- Rola mediów w życiu człowieka.
- Praca młodzieży – plusy i minusy.
- Mój wymarzony zawód – plusy i minusy.
- Studia zagranicą – plusy i minusy.
- Rola kobiety w społeczeństwie; podział obowiązków w rodzinie.
- Grupy z marginesu życia społecznego – problemy osób starszych i upośledzonych – integracja, czy izolacja?

Procedury osiągnięcia celów

- Praca z tekstem.
- Praca z obrazkiem, filmem, reklamą.
- Rozmówki, ćwiczenia dialogowe.
- Ćwiczenia na rozumienie tekstu słuchanego.
- Udział w dyskusjach i pracy w grupach.
- Wypowiedź ustna i pisemna.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Ocena pisemnych prac domowych.
- Ocena wypowiedzi ustnych (przygotowanych i spontanicznych).
- Ocena aktywności słuchaczy na zajęciach.
- Prace kontrolne 2-3 w semestrze.
- Zaangażowanie w pracę grupową.

Literatura przedmiotu

Podręcznik wybrany przez nauczyciela i materiały dodatkowe przygotowane przez prowadzącego.

Opracowała: Anna Matysiak i Wiesława Stuchły

LEKTORAT JEZYKA ANGIELSKIEGO II GRUPA

210 godzin

Cele kształcenia

Słuchacz posiada po zakończeniu kursu umiejętności językowo charakterystyczne dla poziomu B2. Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne. Potrafi porozumiewać się na tyle płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka. Potrafi formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyjaśniać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji.

Treści nauczania

- Możliwości ustawicznego kształcenia się.
- Części ciała, zdrowie.
- Planowanie wakacji, spędzanie wolnego czasu.
- Mieszkanie, szukanie mieszkania.
- Podstawowe posiłki.
- Charakterystyka osób.
- Praca, zawody.
- Problem upływu czasu.
- Bezrobocie, poszukiwanie pracy.
- Praca domowa, urządzenia kuchenne.
- Szkoła i proces kształcenia.
- Środki lokomocji.
- Ochrona środowiska.
- Boże Narodzenie, Wielkanoc oraz inne ważne święta.

Procedury osiągnięcia celów

- Praca z tekstem autentycznym.
- Praca z filmem, obrazkiem.
- Dyskusja na temat.
- Ćwiczenia dialogowe.
- Ćwiczenia na rozumienie tekstu słuchanego i czytanego.
- Ćwiczenia gramatyczne.
- Różne formy dyktanda.
- Wypowiedź ustna/pisemna na temat.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

- Wypowiedzi słuchaczy na zadany temat.
- Ocena realizacji prac domowych.
- Ocena aktywności słuchaczy na zajęciach.
- Prace kontrolne /2-3 w semestrze/.

Literatura przedmiotu

Podręcznik wybrany przez nauczyciela i materiały własne.

Opracowała: Wiesława Stuchły i Anna Matysiak

PRAKTYKI PEDAGOGICZNE

150 godzin

Cele kształcenia

Po zakończeniu praktyk pedagogicznych słuchacz:

- potrafi planować, prowadzić i dokumentować zajęcia języka obcego,
- posiada umiejętność krytycznego prowadzenia obserwacji zajęć oraz dokumentowania uwag,
- nabywa umiejętności analizowania pracy nauczyciela, własnej pracy i jej efektów oraz pracy uczniów,
- poznał organizację pracy przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i średnich.

Treści nauczania

Na zajęciach z psychologii, pedagogiki, dydaktyki, emisji głosu oraz prawa oświatowego omawiane są tematy, które mają na celu przygotowanie słuchaczy do praktyki.

Podczas praktyki pedagogicznej wiedza teoretyczna zdobyta podczas ww. kursów zostaje przywoływana oraz wykorzystana pod nadzorem opiekuna praktyk oraz kierownika praktyk pedagogicznych.

Procedury osiągnięcia celów

- Słuchacz przygotowuje rozkład materiału na dany rok szkolny dla grupy/klasy, w której będzie prowadzić zajęcia.
- Słuchacz prowadzi zeszyt praktyk z konspektami lekcji, dodatkowo wykonanymi pomocami dydaktycznymi i innymi materiałami wykorzystywanymi na zajęciach, charakterystyką klasy/grupy, w której słuchacz najczęściej przeprowadzał lekcje, arkuszami obserwacyjnymi oraz refleksjami na temat przeprowadzonych lekcji.
- Słuchacz przeprowadza samodzielnie 60 godzin zajęć języka obcego oraz łącznie 90 godzin obserwacji lekcji języków obcych, lekcji wychowawczych, wywiadówek, obserwacji życia szkoły, w tym m.in. uroczystości szkolnych, dyskotek, wycieczek i pracy pedagoga szkolnego.

Sposoby pomiaru osiągniętych rezultatów

1. Ocena przeprowadzonych lekcji pod względem:

- przygotowania merytorycznego: umiejętności formułowania celów i zadań realizowanych w toku lekcji, w tym czynności dydaktycznych i wychowawczych, redagowania konspektów lekcji, przygotowania i wykorzystania środków dydaktycznych, umiejętności modyfikowania przebiegu lekcji,
- zaangażowania słuchacza na zajęciach,
- efektu wszelkich działań słuchacza, w tym dydaktycznych, motywujących i wychowawczych, jakim są wyniki uzyskiwane przez uczniów.

2. Ocena krytycznego, aktywnego i konstruktywnego myślenia podczas wykonywanych obserwacji zajęć oraz jakości czynionych uwag w rozmowach z opiekunem praktyk.

Opracowała: Małgorzata Zarzycka